

จากโลกสู่ธรรม

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๕๗

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะเนาะ ฟังธรรมะกลุ่มเถลาคหฺวใจของเรา ฟังธรรมๆ ฟังทางโลก ทางโลก
เขามีตฺติฉินนินทา การตฺติฉินนินทามันเป็นเรื่องกระแสดังคมกระแสดโลก ฟังธรรมๆ มันเรื่องตฺติฉิน
นินทาเหมือนกัน ตฺติฉินนินทากิเลสต้นหาความทะยานอยากของเราเง กิเลสต้นหาความทะยาน
อยากของเราเงมันไม่มีใครชมชี่ มันเป็นเจ้าของวิญญูจกร มันอยู่กกลางหฺวใจของเรา แล้วอวิชาความไม่
รู้ตัวของเรา เราอยู่กระแสดโลกๆ ก็ตฺติฉินนินทาทางโลกน้นแหละ

แต่ถ้ามีครูบาอาจารย์คอยตฺติฉินนินทา ตฺติฉินนินทากิเลสของเรา เพราะเราไม่รู้ไม่เห็นเง
เพราะเราไม่รู้ไม่เห็นถึงเป็นการตฺติฉินนินทา แต่ถ้าเรารู้เราเห็นนะ เวลาเราทุกข์ เราทุกข์ยากจาก
ใคร เวลาเราทุกข์ เราทุกข์ยากจากความไม่รู้ในใจของเรา มันพาให้เราทุกข์ยาก แล้วเราก็
อยากจะมีความสุขๆ เราต้องการประหัดประหารมันให้พ้นไปจากหฺวใจของเรา แต่เราไม่มี
สติปัญญาสามารถจะรู้ได้ว่ามันคืออะไร แล้วมันอยู่อย่างไร

เราศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราได้แต่ชื่อของมันมา สิ่ง
เลวร้ายก็คือกิเลส แต่ของเรา เรามีแต่ความทุกข์ความยาก ความทุกข์ความยากเกิดจากอะไร
เกิดจากกิเลสต้นหาความทะยานอยากมันแสวงหาผลประโยชน์ของมัน แล้วมันคายพิษเอาไว้
ในใจของเรา สิ่งทีเหลือ้นั้นคือผล คือวิบากกรรมทีมันได้ทำมา ต้นหาความทะยานอยากมัน
อาศัยขันธ์ ๕ อาศัยความรู้สึกรู้สีกของเราออกไปแสวงหาผลประโยชน์ของมัน

ผลประโยชน์ของมันคืออะไร

ผลประโยชน์ของมันคือความโลภเิง ความโลภ ความโกรธ ความหลง ทีมันแสวงหามา
เผาผลนหฺวใจของเราเง เราถึงไม่รู้จักตัวมัน ไม่เห็นหน้ามัน

ฉะนั้น ครูบาอาจารย์เวลาท่านพูด ท่านพูดถึงกิเลสต้นหาความทะยานอยากก็พูดถึงสิ่ง
ทีมีอยู่ในใจของเราเงแหละ ถ้ามีอยู่ในใจของเรา เราทำอย่างไรเพื่อให้ใจของเรามันสะอาด
บริสุทธิ์ละ เพื่อให้ใจของเราเป็นอิสรภาพ เป็นอิสรภาพจากการควบคุมของวิชาของกิเลส

ต้นหาความทะยานอยาก แต่เพราะเราไม่เข้าใจ เราไม่เข้าใจ เราไม่รู้ของเรา เราว่าเรามีการศึกษา เรารู้ของเรามาก มีความรู้มาก ความรู้กิเลสทั้งนั้น

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเนะ วันนีวันที่ประสูติ ประสูติมาก็เป็นโลกๆ แบบเรานี้แหละ เป็นโลกๆ แบบเราเพราะอะไร เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารถนามาเป็นพระโพธิสัตว์ คำว่า “พระโพธิสัตว์” คือผู้สร้างบุญกุศลทำคุณงามความดีมาตลอด แล้วมีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาพยากรณ์แล้วเรากลับไม่ได้ ถึงต้องทำคุณงามความดีไปข้างหน้า เพื่อจะบรรลุดุธรรมเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปข้างหน้า

ฉะนั้น เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสร้างบุญญาธิการมาสมบูรณ์แล้ว วันนีถึงได้มาเกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะไง เกิดมาก็เป็นโลก เพราะมีนางพิมพา เกิดมาเป็นโลก อยู่กับโลก มา เพราะมีอยู่กับโลก แต่เพราะได้สร้างอำนาจสมาธิมาได้ถึงคิดใจ ถึงได้คิดแสวงหา คิดหาความพ้นทุกข์ เห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย มันต้องมีฝั่งตรงข้ามที่ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย

สิ่งที่เกิด แก่ เจ็บ ตายมันก็เป็นผลเป็นวิบากกรรมทำให้เราทุกข์เรายาก เห็นไหมดูสิ เวลาชราคร่ำคร่าไป เรานี้ถ้าเป็นหนุ่มเป็นสาวขึ้นมา เรายังเคลื่อนไหวได้ด้วยความสะดวกสบาย เรายังมีความทุกข์ขนาดนี้ แล้วคนแก่คนเฒ่าเขาก็อยากจะเคลื่อนไหวเป็นปกติ แต่มันชราคร่ำคร่าไป คนแก่ คนเจ็บ เวลามันชราคร่ำคร่ามันก็เจ็บของมัน เวลาเจ็บของมันแล้วมันก็ต้องตาย ถึงที่สุดมันก็สิ้นชีวิตมันไป คนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย ผลของวิภูฏะ นี้เรื่องโลกๆ

พระโพธิสัตว์เวลาเป็นพระเวสสันดรเป็นต่างๆ ก็ต้องเวียนว่ายตายเกิดอยู่อย่างนี้ จิตของเราที่เวียนว่ายตายเกิดมาเหมือนกันนี้เป็นเรื่องโลก ถ้าเป็นเรื่องโลก ผลของวิภูฏะ เวียนว่ายตายเกิดในวิภูฏะ แต่ในปัจจุบันนี้เรามาเกิดเป็นเรา นี้ก็เป็นเรื่องโลกเหมือนกัน

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เกิดมาจากโลก แล้วจากโลกสู่ธรรม เวลาออกประพฤติปฏิบัติอยู่ ๖ ปี จากโลกออกค้นคว้าอยู่ ค้นคว้าสมบุกสมบันเต็มที ทุกรกิริยาขนาดไหนก็ทำ สิ่งในโลกเขาทำได้ขนาดไหน เพราะคนที่มีจิตใจเข้มแข็ง คนที่มีอำนาจสมาธิบารมีมันต่อสู้อย่างได้ทั้งนั้น สลบถึง ๓ หนนะ กลั่นลมหายใจสลบถึง ๓ หน ถ้าเราสลบไม่พอก็ตาย ก็เสียสละชีวิตถึง ๓ ครั้ง เพียงแต่คนมีอำนาจสมาธิมันไม่ตายไป พอมันไม่ตายขึ้นมามันไปไม่รอด เพราะว่าทำโดยโลก ทำโดยวิทยาศาสตร์ โดยทฤษฎี โดยการวิเคราะห์วิจัยของกิเลสมันพาทำ

ฉะนั้น เวลามันไปไม่รอดแล้ว ไปไม่รอดกลับมา กลับมาถึงกำหนดอานาปานสติ อานาปานสติแล้วบุพเพนิวาสานุสติญาณ จุตูปปาตญาณ อาสวักขยญาณ นี้ใจ วันนีตรัสรู้ธรรม พอตระรู้ธรรมขึ้นมาจากโลกสู่ธรรม จากโลกสู่ธรรม มีองค์สมเด็จพระ

สัมมา-สัมพุทธเจ้า แล้วก็มีพระธรรม เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบรรลุนิพพาน

แล้วก็บอก “ธรรมะมีอยู่โดยดั้งเดิม” เราคิดกัน เราศึกษากัน เราว่าธรรมะมีอยู่โดยดั้งเดิม มันมีพุทธะ มันมีชีวิตใจ ความดั้งเดิมของเราคือมีจิต ปฏิสนธิจิตเวียนว่ายตายเกิดมีอยู่โดยดั้งเดิม แต่คุณงามความดี บุญกับบาป ดีกับชั่ว ความดั้งเดิม ดั้งเดิมมาจากไหนล่ะ

ธรรมะที่มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแต่ละองค์ที่ตรัสรู้มาแล้ว องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นองค์ที่ ๔ สิ่งที้องค์ที่ ๔ มันก็ต้องแสวงหาสิ่งที่มีอยู่โดยดั้งเดิมคือธรรมชาติ ธรรมชาติที่รู้ คือธาตุรู้ คือพุทธะ คือความรู้สึกรู้ของเรานี้ดั้งเดิม แต่กิเลสมันครอบงำๆ เห็นไหม

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจากโลกสู่ธรรม แล้วตรัสรู้แล้ววางธรรมวินัย รื้อสัตว์ชนสัตว์ รื้อสัตว์ชนสัตว์เพราะอะไร เพราะสร้างอำนาจวาสนาบารมี การสร้างอำนาจวาสนาบารมี ดุสิ เราเกิดกันในโลก เรามีพ่อแม่แม่ใหม่ มีปู่ย่าตายายใหม่ การเลี้ยงดูมา พอเราเกิดเป็นผู้ใหญ่ขึ้นมา เราก็มีครอบครัวของเรา เราก็ดูแลกันต่อไปใหม่ นี่ไง สิ่งทีเวียนว่ายตายเกิด มันมีบริษัทบริวาร มันมีการกระทำกันมา การรื้อสัตว์ชนสัตว์ รื้อสัตว์ชนสัตว์ตรงนี่ไง รื้อสัตว์ชนสัตว์เพราะว่าสัตว์โลกเวียนว่ายตายเกิด

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้มีบุญ เห็นไหม ในบรรดาสัตว์ ๒ เท้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประเสริฐที่สุด เวลาประเสริฐที่สุดนี่จะรื้อสัตว์ชนสัตว์ แล้วรื้อสัตว์ชนสัตว์ เทศนาว่าการ ได้พระอัญญาโกณฑัญญะ พอได้พระอัญญาโกณฑัญญะเป็นสงฆ์องค์แรกของโลก นี่องค์แรกของโลก ครบพระรัตนตรัย พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ แก้วสารพัดนึก

แก้วสารพัดนึกเพราะว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพุทธะ พุทธะ เห็นไหม พุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน ทำได้จริงในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มีพระพุทธรูปพระธรรม เวลาแสดงธรรมๆ ได้พระอัญญาโกณฑัญญะเป็นสงฆ์องค์แรกของโลก สงฆ์องค์แรกของโลกนี่ก็เหมือนกัน เวลาครูบาอาจารย์ท่านตรัสรู้ธรรมขึ้นมา เห็นไหม พุทธะ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์รวมเป็นหนึ่งเดียวในใจของผู้รู้นั้น

นี่ก็เหมือนกัน เราแสวงหา แสวงหาเพื่อคุณงามความดี เราแสวงหาเพื่อคุณธรรมของเรา คุณธรรมของเราละ โลกเขาตื่นกัน นี่จากโลก เขาเกิดมาจากโลก เขามั่งมีศรีสุขของเขา เขาประสบความสำเร็จของเขา เขาพอใจของเขา นั่นก็เรื่องของเขา เขาพอใจ เขาพอใจเพราะอะไร เขามีบุญกุศล เขามีความสุข เขาไม่มีความทุกข์เลย มีคนคิดอย่างนี้มากกว่าเขามีแต่ความสุขๆ เพราะว่าเขายังหนุ่มยังสาวอยู่ เวลามันจะพลัดพรากมันจะรู้ แม้แต่อวิชชามันปิดบังหัวใจอยู่แล้ว ตัวเองยังหลงไหลไปกับพญามาร ยังคิดว่าตัวเองมีบุญกุศล ตัวเองไม่มีความทุกข์

มันจะเอามาจากไหน ไม่มีความทุกข์ ในเมื่อเราอยู่ในอิริยาบถใดอิริยาบถหนึ่งอยู่ในอิริยาบถเดียวก็ทนอยู่ไม่ได้อยู่แล้ว ทุกข์คือความที่ทนอยู่ไม่ได้ แล้วใครมันทนอยู่ได้ในอิริยาบถเดียว คิดอยู่ซ้ำซากใครจะคิดอยู่ได้ มันเป็นไปไม่ได้หรอก สิ่งนี้มันเป็นไปไม่ได้ แต่เพราะว่าเขาถือโลกเป็นใหญ่ โลกเป็นใหญ่เขาถือความรู้สึกนึกคิดของเขาเป็นใหญ่ เพราะถือความรู้สึกนึกคิดของเขาเป็นใหญ่ เขามีทิฐิฐานะของเขา เขาหลงใหลในความรู้สึกของเขา ถ้าวันใดเขามาสำนึกได้นะ เขาจะเสียใจเลยว่า เขาเสียเวลาที่เขาหลงใหลไปกับสัญญาอารมณ์ของเขา

ฉะนั้น เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจากโลกสู่ธรรมนะ เกิดมาจากโลกจากโลกสู่ธรรม

แต่โดยการศึกษา โดยการค้นคว้าของเรา เราเป็นผู้ที่เป็นปัญญาชนๆ เราศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเราก็ศึกษาได้ ยิ่งปัจจุบันนี้เขาเผยแผ่ขึ้นมาเพื่ออะไร เพื่อให้ประชาชนมีปัญญา เพื่อให้สังคมร่มเย็นเป็นสุข ถ้ามีคุณธรรมในหัวใจแล้วเราจะไม่เบียดเบียนกัน เราไม่ทำความกระทบกระทั่งต่อกัน

อันนี้มันก็เป็นจริง มันเป็นจริง มันเป็นประเพณีวัฒนธรรม ใครมีประเพณีวัฒนธรรม ใครมีจิตใจไม่เดือดร้อนจนเกินไปนัก เขาไม่เดือดร้อนเกินไป เขาก็เป็นหลัก เขาก็เอาตัวรอดของเขา ถ้าเขาเอาตัวรอดของเขา บริษัทบริวารของเขา เขาพยายามชักนำของเขา สังคมก็ร่มเย็นเป็นสุข มันเป็นวัฒนธรรม มันเป็นประเพณีเรื่องโลกๆ เรื่องโลกๆ เรื่องโลกๆ ใจ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาจะนิพพาน บอกพระอานนท์ไว้ บอกพระอานนท์ว่า “เธอจงบอกประชาชนทั้งหลายนะ บอกให้ปฏิบัติบูชาเถิด ปฏิบัติบูชาเราเถิด อย่าบูชาด้วยอามิสเลย”

มันเป็นอามิสนะ มันเป็นเรื่องโลกๆ เพราะเป็นคำว่า “โลก” เพราะผู้ที่ปฏิบัติ ครูบาอาจารย์เราท่านปฏิบัติของท่านแล้ว ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ท่านเชื่อมั่นตรงนี้มากนะ ท่านเชื่อมั่นเพราะอะไร เพราะศีล สมาธิ ปัญญา ถ้าศีลของเรา เรายังไม่ซื่อสัตย์กับตัวเราเอง เรายังหลอกตัวเราเองอยู่ เราจะทำสิ่งใดได้ ถ้าเราทำสิ่งใดได้ มันทำสิ่งใดไม่ได้ เพราะเรารู้ของเราเอง คุณลิววิชาเป็นความไม่รู้ ทั้งๆ ที่ธาตุรู้มันมีของมันอยู่เป็นลิววิชาความไม่รู้ ไม่รู้อะไร ไม่รู้ความดี ความชั่ว ไม่รู้วิธีการยับยั้งหัวใจ ไม่รู้ที่เราจะเหนี่ยวรั้งให้หัวใจมันอยู่ในอำนาจของเราได้ นี่คือการไม่รู้ ไม่รู้ก็เอาตัวรอดไม่ได้

สิ่งที่ลิววิชาคือความไม่รู้ แล้วเราถือศีลของเรา ถือศีล เห็นไหม เราถือศีล ศีลเราไม่บริสุทธิ์ เราจะปฏิบัติขึ้นมามันก็หลอกตัวเอง พอหลอกตัวเอง ถ้ากิเลสต้นเหตุความทะยานอยาก มันมากขึ้นไป มันก็ว่าทำแล้วเราได้ประโยชน์ ทำแล้วเรามีความสบาย แต่ความจริงมันไม่ใช่ความจริงมันไม่ใช่เพราะว่าเรายังหลอกตัวเองอยู่เลย

ศีล สมาธิ ปัญญา ถ้ามีศีล สมาธิ ปัญญา ถ้าเราซื้อสัตย์ของเรา ถ้าเราทำความปกติของเราขึ้นมา เราศึกษามาขนาดไหน ศึกษา มา ศึกษา นี่เป็นโลกๆ นะ คำว่า “โลก” แต่ต้องคัมเด็จ พระสัมมาสัมพุทธเจ้าจากโลก จากโลกที่เกิดมากับโลก ท่านปฏิบัติมาของท่านจนเข้าสู่สังขาร เห็นใหม่ มีพระพุทฺธ พระธรรม พระสงฆ์

เราปฏิบัติกัน เรามีศึกษา เรามีปัญญา มันเป็นเรื่องธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วเราจะเอาธรรมเข้าสู่โลก เราเอาธรรมเข้าสู่โลก โลกคืออะไร โลกคือทิวภูมิอะไร โลกคือโลกทัศน์ของเราเอง คือความรู้ความเห็นของเรา ศึกษาธรรมมา ศึกษา มาจะบังคับให้เป็นแบบนั้น แล้วเวลาจะประพฤติปฏิบัติก็ปฏิบัติเอาแต่ความพอใจของตัวเอง เอาแต่ความพอใจของตัวเอง นะ

ที่ไหน เห็นใหม่ ดุสิ เวลาในนวกวาท ที่ไหนเขามีการขบข้องไปที่นั่น นักเลงเที่ยวกลางคืน นักเลงต่างๆ ที่ไหนมีมหรสพมีการขบข้องไปที่นั่น นี่ก็เหมือนกัน ในกระแสสังคม ที่ว่าการประพฤติปฏิบัติที่ไหนเขาบอกว่าจะสะดวกสบายจะไปไปที่นั่น ที่ไหนเขาพูดธรรมะ พูดธรรมะเราเข้าใจได้ เราจะไปที่นั่น เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพูดไว้ในกาลามสูตร เห็นใหม่ ไม่ให้เชื่อ ไม่ให้เชื่อว่ามันเทียบเคียงแล้วมันจะเป็นเหมือนเรา ไม่ให้เชื่อว่ามันจะเป็นได้แบบเรา ไม่ให้เชื่อๆ

แต่เราเชื่อ นี่ไง ถึงว่าเวลาศึกษาธรรมก็ว่าเป็นธรรมๆ เป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วก็อ้างธรรมไป อ้างธรรมมาบังหน้า แต่มันเป็นกิเลสตัดทอนความทะยานอยากทั้งนั้น มันไม่เป็นจริง ถ้ามันไม่เป็นจริง เราปฏิบัติมันจะเป็นจริงขึ้นมาได้อย่างไร มันไม่เป็นจริง ถึงบอกว่า เอาธรรมเข้าสู่โลก

เอาธรรมคืออะไร?

เอาธรรมคือศึกษาธรรม ศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันเป็นเรื่องความจำเป็น เป็นสัญญา ที่ว่า เราเข้าใจกันว่า มีการศึกษาแล้วโลกจะเจริญๆ มันเจริญทางวัตถุ มันไปเจริญทางโลก ยิ่งก่อสร้างยิ่งกระทำขนาดไหน มันต้องบำรุงรักษาทั้งนั้น มันเสื่อมสภาพทั้งนั้น ยิ่งใครมีมากยิ่งต้องดูแลมาก ใครมีมากยิ่งทุกข์มาก ใครมีมากยิ่งต้องบริหารจัดการมาก

แต่ถ้าใครมีพอประมาณ เห็นใหม่ พอประมาณ แล้วเรากลับมาดูแลหัวใจของเรา เรามีพอประมาณของเรา เราดูแลหัวใจของเรา ดูแลตรงไหน ดูแลตรงที่ไม่ให้มันดิ้นรนจนเกินไปนัก ปัจจัยเครื่องอาศัยเรามีพอดำรงชีวิตอยู่แล้ว เราจะเอาคุณงามความดีของเรา เราจะประพฤติปฏิบัติของเรา

นี่ไง ถ้ามันไม่มีสติปัญญาอย่างนี้ มันก็คิดแต่ว่าการได้มา การแสวงหามาด้วยปัญญา นี่ปัญญาทางโลกไง เจริญทางโลกแต่หัวใจยุบยอบ หัวใจมีแต่ความกังวล หัวใจมีแต่ความทุกข์ ความยาก แล้วความทุกข์ความยากมันคืออะไรล่ะ มันก็คือกิเลสไง

ความทุกข์ความยาก เห็นไหม ตัณหา วิภวตัณหา สิ่งต่างๆ ที่มันเกิดขึ้นมันเผาผลาญหัวใจของเรา แล้วหัวใจของเรา เราศึกษาธรรมมา ศึกษาด้วยปัญญา ศึกษาด้วยคุณธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้เป็นธรรม นี่บังคับธรรมให้เข้าสู่โลก เข้าสู่ทิวภูมิมานะของตัว เข้าสู่ความเห็นของตัว เข้าสู่ที่ตัวเองพอใจ ถ้าเข้าสู่ที่ตัวเองพอใจ มันจะเป็นธรรมใหม่ล่ะ มันไม่เป็นธรรมเพราะอะไร เพราะมันมีทิวภูมิมานะ มันเป็นมิจฉาทิวภูมิ มันไม่เป็นสัมมาทิวภูมิ

ถ้าเป็นสัมมาทิวภูมิ เห็นไหม จากโลกสู่ธรรมๆ จากโลกคืออะไร จากโลกคือโลกทัศน์ จากโลกคือความเห็นของเรา โลกคือหมู่สัตว์ โลกคือหัวใจของเรานี้แหละ โลกคือพุทธโธของเรา โลกคือผู้รู้ของเรา โลกคือพุทธะของเรา แต่เราหาพุทธะของเราไม่เจอใจ เราหาพุทธะของเราไม่เจอ เราหาพระพุทธรูปเจ้าของเราไม่ได้ เราถึงไม่ได้สิ่งนี้มา

ถ้าเราได้สิ่งนี้มา เห็นไหม ศึกษามาแล้วต้องวางไว้ นี่มันเป็นเรื่องปัญญาโลก โลกียปัญญา จะบอกว่า มันต้องขจัดสิ่งนี้ไปให้หมดสิ้นจากใจของเรา ไม่ใช่! มันไม่ใช่การขจัดให้หมดสิ้นไป มันต้องมีสติปัญญาแยกแยะให้ได้ แยกแยะให้ได้เพราะอะไร เพราะเราศึกษา ศึกษาด้วยสติปัญญาของเรา ศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ศึกษาโดยโลก โดยความเห็นของเรา

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ การศึกษามา ท่านศึกษามา เพื่อจะเป็นกษัตริย์ แล้วจะได้ขึ้นเป็นกษัตริย์ จะได้ปกครองคน นั่นคืออะไร นั่นคือปัญญาทั้งนั้น แล้วเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปประพฤติปฏิบัติขึ้นมายังไปศึกษาต่ออะไร ไปศึกษากับเจ้าลัทธิต่างๆ ศึกษาไปแล้ว ศึกษาไปไม่มีสิ่งใดเป็นความจริงเลย ละทิ้งเขามาหมดเลย ละทิ้งทั้งหมด

แล้วท่านระลึกได้เองว่า “ตอนที่เป็นราชกุมาร ตอนกำหนดอานาปานสติ กำหนดลมหายใจเข้าออกนั่นแหละ สิ่งนั้นที่ทำได้มันมีความสุข มีความร่มเย็น” มีความสุขอันนั้นก็กำหนดอันนั้น ที่ศึกษามากทั้งหมดเท่าไรท่านทั้งหมดเลย แล้วเวลาท่านปฏิบัติขึ้นมา ท่านปฏิบัติตามความจริงในหัวใจของท่าน นี่จากโลกสู่ธรรม สู่ธรรมคือความจริงใจ

เราเรียนปริยัติมา ปริยัติก็เป็นโลกทั้งนั้น ถึงจะเรียนธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันก็เป็นโลก เป็นโลกเพราะอะไร เป็นทิวภูมิมานะ เป็นความเห็นของเรา มีความเห็นของเราที่ยึดมั่นของเราว่าความเห็นของเราต้องถูกต้องดีงาม แล้วปฏิบัติก็จะปฏิบัติตามนั้น ปฏิบัติตามนั้นก็สร้างภาพ จินตมยปัญญา ถ้าจินตมยปัญญาไม่มีครูบา-อาจารย์มันเตลิดเปิดเปิงไป

แล้วเราละ เราก็ยังเอาทฤษฎีมานะใช้ใหม่ “พุทธพจน์” องค์-สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าอย่างนั้น” องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าอย่างนั้น แต่การปฏิบัติของเราไม่เป็นความจริงของเรา

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าอย่างนั้น เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ประพฤติปฏิบัติได้รสของธรรม เวลาชำระล้างกิเลสเสวยวิมุตติสุขๆ วิมุตติสุข สุขแตกต่างจากโลก สุขที่โลกนี้ไม่มี ท่านเสวยวิมุตติสุขเพราะอะไรละ เพราะมีคุณธรรมจริง เพราะมีความรู้จริง นี้จากโลกสู่ธรรม

ฉะนั้น เวลาเราจะประพฤติปฏิบัติ เราต้องมีแบบอย่าง เรามีแบบอย่าง เห็นใหม่ ศึกษา มาเท่าไรแล้วศึกษามาเป็นทางวิชา ศึกษาเพื่อไม่ให้โดนหลอก ถูกต้อง เวลาศึกษาเพื่อไม่ให้โดนหลอก พระพุทธศาสนาสอนเรื่องอะไร พระพุทธศาสนามีคุณธรรมอะไร มรรคผลนิพพานยังมีอยู่หรือเปล่า นรกสวรรค์มีอยู่จริงหรือเปล่า เราศึกษามา ยิ่งศึกษามา ศึกษาจนจับต้นชนปลายไม่ถูก

แต่ถ้าเราจะประพฤติปฏิบัติจริงนะ นรก สวรรค์ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระโมคคัลลานะ เวลาชาวราชคฤห์คนใดที่สิ้นชีวิตไป พระโมคคัลลานะไปสวรรค์ ไปสวรรค์ ไปนรก เห็นว่าตระกูลนั้น คนนั้นอยู่ในตระกูลนั้น ชาตินั้น เวลาตายไปแล้วไปเกิดที่นั่น ไปเสวยภพชาตินั้นๆ เวลามาพยากรณ์ต่อหน้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก “ถูกต้อง ถูกต้องหมดเลย”

สิ่งนี้มันพิสูจน์มาจากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากับพระโมคคัลลานะ ที่ท่านเทศนาว่าการต่อชาวราชคฤห์ทั้งหมด ท่านพูดของท่าน เพราะผู้รู้กับผู้รู้ ผู้เห็นกับผู้เห็นเขาคุยกันมันจบ รู้เห็นด้วยกัน เพียงแต่ว่าพวกเรามีตบอด เราจะเชื่อหรือไม่เชื่อมันเป็นสิทธิของเรา เราจะเชื่อนรกสวรรค์จะมีหรือไม่ มีมรรคผลนิพพานจะมีหรือไม่ เราวางไว้ เราเอาผลประโยชน์ของเราดีกว่า เอาความจริงของเรา

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจากโลกสู่ธรรม

ไฉนก็จากโลกทัศน์ของเรา จากทฤษฎีมานะของเรา จากความเห็นของเรา จากความทุกข์ ความยากของเรา สิ่งที่จะมีไม่มีนั้นวางไว้ก่อน เราจะเอาความจริงของเรา เราเอาความจริง เราจะพิสูจน์ เห็นใหม่

พระพุทธศาสนา เป็นศาสนาที่มีมรรคมีผล พระพุทธศาสนา เป็นศาสนาแห่งปัญญา พระพุทธศาสนา เป็นศาสนาที่ชำระล้างกิเลสได้ ที่กำจัดกิเลสเราได้ ทำให้จิตดวงนี้ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย ต่อไปภายภาคหน้า

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จมาก่อน แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการมีครูบาอาจารย์ มีพระสมัยพุทธกาลเป็นพระอรหันต์ขึ้นมา มากมายมหาศาล แล้วในสมัยปัจจุบันนี้เราก็มีครูบาอาจารย์ที่ท่านประพฤติปฏิบัติในวง กรรมฐานของเรา ครูบาอาจารย์ของท่านเทศนาว่าการ ท่านได้คุณธรรมะกัน **ธมฺมสากัจฉา** ได้วิเคราะห์หิวฉัยกัน ผู้รู้กับผู้รู้ด้วยกัน

ไอ้พวกเรามันไม่รู้ ผู้ไม่รู้ถ้าได้ยินผู้รู้ท่านสนทนาธรรมกัน เราฟังแล้วมันก็ยังน่าฟัง มันฟัง แล้วมันก็ยังมีโอกาส เพราะอะไร เพราะครูบาอาจารย์ของเราท่านเป็นอะไร ท่านก็เป็นคนนี่แหละ ท่านเป็นคน ท่านมาบวช ท่านบวชแล้วท่านประพฤติปฏิบัติสมบุกสมบันของท่านมาจน ท่านประสบความสำเร็จของท่าน

เวลาครูบาอาจารย์ของเรา วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาท่านจะอาจหาญ ท่านจะรีนเริง รีนเริงตรงไหน รีนเริงจนเห็น เห็นคุณใจ เห็นคุณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าไม่มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาตรัสรู้ธรรมขึ้นมาวาง ธรรมและวินัยนี้ไว้ แล้วผู้ที่ประพฤติปฏิบัติตามแนวทางอันนี้มา ใครจะเดินมาถึง จุดเป้าหมายอันนี้ได้ๆ เพราะอะไร

เพราะผู้ที่ประพฤติปฏิบัติมันสมบุกสมบันแค่ไหน เราเอง เราเองจะทำความสงบของใจของเรา ให้ทำความสงบของใจให้ใจมันสงบเข้ามา มันยังล้มลุกคลุกคลานขนาดนี้ แล้วเวลาจิตมันก้าวเดินออกไปด้วยมรรคญาณ ด้วยเหตุด้วยผล ในการประพฤติปฏิบัติเข้าไป เห็นใหม่ จากโลกสู่ธรรม มันจะกระเสือกกระสนของมันไป มันจะพัฒนาของมันไป แล้วถ้าไม่มีครูบาอาจารย์เห็นใหม่ ต้องสมบุกสมบันของเราไป ต้องสมบุกสมบันทุกๆ ที่มีธรรมวินัยอยู่นี้ ทั้งๆ ที่มีธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

แต่เราปัญญาชนไปยึดมั่นถือมั่นในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าเป็น ธรรมๆ เอาธรรมเข้าสู่โลก เอาธรรมเข้าทิวภูมิมานะของตัวเอง มันไม่เป็นความจริงเพราะอะไร เพราะมันยังไม่ได้ประพฤติปฏิบัติ หรือถ้าประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ประพฤติปฏิบัติแบบโลกๆ แบบมักง่าย ทำแบบสุกเอาเผากิน แล้วก็สรรเสริญเยินยอกันไปว่าสิ่งนั้นเป็นธรรมๆ ถ้ามันเป็นธรรมเวลาสังขธรรมเหตุผลมันไม่มี นี่จากธรรมสู่โลกๆ ทำให้เหลวไหลกันไปหมด เห็นใหม่

ดอกบัวเกิดจากโคลนตม ดอกบัวเกิดจากโคลนตมเวลามันชะลูดขึ้นมาแล้ว ถ้ามันพ่นน้ำมาจนเป็นดอกบัว เวลามันบานขึ้นมาแล้วมันไม่กลับไปสู่โคลนตม แต่ดอกบัวเกิดจากโคลนตม กว่าที่มันจะพ่นขึ้นมา กว่าจะรักษามันพ้นจากสัตว์ แล้วเผลอมาแล้วนะ มันยังพ้นจากเชื้อโรค ผู้ที่ ทำบัวเขาจะดูแลรักษาของเขาเพื่อเอาดอกผลของเขา นี่ดอกบัวเกิดจากโคลนตมนะ

นี่เหมือนกัน สิ่งที่มีมันจะเป็นคุณธรรมขึ้นมา ดุสิต โคลนตมๆ ความโลภ ความโกรธ ความหลงในใจของเรามันเป็นโคลนตม แล้วดอกบัวมันอยู่ในไหนล่ะ แล้วความสุขมันอยู่ในไหนล่ะ สิ่งที่เขาโคลนตมๆ มันเป็นเลน มันมีปุ๋ย มันมีต่างๆ ที่เมื่อบัว เหน่บัว มันจะอาศัยเป็นอาหาร มันจะชะลูดขึ้นมาได้

นี่ก็เหมือนกัน ถ้ามันจะเป็นจริงจากโลกสู่ธรรม ไม่ใช่จากธรรมสู่โลก ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมที่สะอาดบริสุทธิ์ เราเอาธรรมมาสู่โลกเพราะอะไร เพราะด้วยการตีความของเรา ด้วยเรายึดทฤษฎีมานะความเห็นของเรา แล้วเวลาปฏิบัติไปด้วยความด้อยปัญญา ด้วยความไม่รอบคอบ เวลาปฏิบัติไปก็เข้าใจกันไปตามนั้น

แต่เวลาเราจะเอาความจริงขึ้นมา เอาความจริงมันอยู่ที่ไหนล่ะ เอาความจริงมันอยู่ที่ปัจเจกที่ตั้ง มันอยู่ที่สันติภูมิโก ความเป็นจริงในหัวใจของเรา

ถ้ามันทุกข์มันยาก มันทุกข์มันยาก เห็นไหม ถ้ามันโง่โง่ปฏิบัติโง่กัน ปล่อยให้โง่กัน มันก็ของชั่วคราวๆ เท่านั้น ไม่มีใครปล่อยให้ทุกข์เกิดขึ้น ทุกข์ตั้งอยู่ ทุกข์ดับไป เวลาที่มีความทุกข์ขนาดไหน กาลเวลามันทำให้เจือจางไปเอง เวลาเจือจางมันก็ไปทุกข์อันใหม่ ไปทุกข์ต่อเนื่องกันไปไม่มีวันจบหรือ มันมีเหตุมีปัจจัยของมัน มันจะมีเหตุมีผลของมันไปอย่างนั้นไม่มีวันจบสิ้น

แต่มันจะจบสิ้น จบสิ้นตรงที่นี้ไง จบสิ้นที่จากโลกสู่ธรรม จากทฤษฎีมานะของเรา จากความเห็นของเรา จากความทุกข์ความยากของเรา เราจะทำความเข้าใจให้ได้ ถ้าใจสงบขึ้นมา มันจะเริ่มต้นจากโลกสู่ธรรมๆ เห็นไหม

ดอกบัวเกิดจากโคลนตม โคลนตมคือหัวใจของเรา โคลนตมคือความทุกข์ความยากในใจ ความทุกข์ความยากเพราะเราเห็นความทุกข์ความยากของเรา เราแอบเหวี่ยงน้ำทำหน้าที่การงานขึ้นมาเพื่อหาปัจจัยเครื่องอาศัย ถ้าใครเป็นพ่อเป็นแม่ก็อยากให้ลูกของตัวเองมันคง ให้ลูกของตัวเองยืนในสังคมได้ พ่อแม่หวังขนาดนั้นจริงๆ นะ พ่อแม่เห็นว่าลูกมีความสุข พ่อแม่ก็พอใจแล้ว แล้วคิดดูสิ ชีวิตคนชีวิตหนึ่ง ดุสิต มันก็เวียนว่ายตายเกิดอยู่อย่างนี้ แล้วชีวิตชีวิตหนึ่งมันได้สร้างเวรสร้างกรรมของมันมา ล้มลุกคลุกคลานมาขนาดไหน ล้มลุกคลุกคลานในหัวใจนะ

ล้มลุกคลุกคลานทางโลก เห็นไหม ล้มลุกคลุกคลานเพราะหน้าที่การงานก็เรื่องหนึ่ง เรื่องทางเศรษฐกิจ ถ้าล้มลุกคลุกคลานในหัวใจ มันจะมีมากมีน้อยขนาดไหนมันไม่พอใจ มันเผาใจมันทุกข์ ถ้าใจมันทุกข์ เห็นไหม หน้าขึ้นอกตรม เวลาอยู่ด้วยกันก็มีแต่การจะเจือจางกันด้วยอารมณ์ความรู้สึก แต่ในหัวใจมันมีความสุขได้อย่างไร มันเฉา มันเหงา มันหงอยนะ

ในสโมสรรสนิบาตทุกดวงใจว่าเหว คำว่า “ดวงใจว่าเหว” มันจะมีมากน้อยขนาดไหน แต่เราพึ่งพาอะไรกันได้เลย มันก็ใช้สอยในชาติปัจจุบันนี้ แล้วสุดท้ายเวลามันตายแล้วมันจะไปไหนล่ะ เวลาอยู่นี้มันก็ไม่มีความสุขจริง ความสุขจริงมันไม่มี ความสุขจริงสิ่งนั้นมันเป็นอามิสทั้งหมด สิ่งที่อามิส อยากได้สิ่งใด ก็เลศค้นหาความทะยานอยากมันขับดันแค่นั้น ก็เอาสิ่งนั้นมาเสพ หามาปรนเปรอมัน

พอหามาปรนเปรอมัน มันก็พอใจพักหนึ่ง แต่มันพอใจพักหนึ่งเดี๋ยวมันก็ต้องการอีก มันต้องการมันมีวันจบสิ้นใหม่ แล้วเราจะมีปัญญาหามาปรนเปรอมันมากมายขนาดไหน ตัณห์มันล้นฝั่ง มันไม่เคยพอใจ สิ่งที่มีมันได้แล้วมันไม่เคยพอใจ มันจะได้มากขึ้นไปเรื่อยๆ มันล้นฝั่งอยู่เรื่อย เราถึงต้องมีสติมีปัญญาไป

เรามาถือศีลกัน เรามาประพฤติปฏิบัติกัน ศีล ๘ ไม่ร้องรำทำเพลง ไม่ดูมหรสพสมโภช เขาบอกว่ามันเป็นชีวิตจิตคิด แล้วชีวิตที่มันสดชื่นมันมีความสุขขนาดไหน ชีวิตที่เขารื่นเรึงมันจะมีความสุขขนาดไหน นั่นมันก็เป็นทางออกของกิเลส นี่ไง จากธรรมสู่โลกๆ มันก็เป็นจากธรรมสู่โลก มันก็เอาไว้บังคับกันไว้ ว่าชีวิตที่รื่นเรึง ชีวิตที่มีความสุข ชีวิตที่มีความพอใจ นี่มันคือความประมาท

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนไว้แล้วไม่ให้ประมาท ถ้าเราไม่ประมาทกับชีวิตเห็นใหม่ แม้แต่นักปฏิบัติเรา การเดินไป การก้าว การเดิน การกระทำให้มีสติตลอด ต้องฝึกขนาดนั้นนะ **ครูบาอาจารย์ของเราเวลาท่านประพฤติปฏิบัติใหม่ๆ พุทโธ ๒๔ ชั่วโมง พุทโธตลอดเวลา พุทโธไว้เลย มันเหนียวรั้งกัน มันเหนียวรั้งเพราะอะไร เพราะโลกมันแรง เวลาหักดิบมานะ คนที่หักดิบมา ดูลิ คนที่มีศรัทธามีความเชื่อมากก็อยากจะประพฤติปฏิบัติเป็นร่องเป็นรอยมา คนที่มีความทุกข์มา คนที่ความทุกข์มันเผาผลาญมาแล้ว ก็คิดว่าธรรมะเป็นที่พึ่งที่อาศัย ความทุกข์มันเผาผลาญมันมีกำลังมาก เวลาเรามาปฏิบัติกัน ใจกำลังอันนั้นเราจะหักดิบๆ หักดิบคือเราตั้งสติเลย ล้มลุกคลุกคลานไปทั้งนั้น เอามันไม่ไหวหรอก กิเลสเวลาอารมณ์มันรุนแรง จะเอามันไว้ได้อย่างไร**

นี่ไง เขาต้องพุทโธๆ สู้กับมันๆ คำว่า “สู้กับมัน” **ไม่มีใครเลยทำร้ายเรา กิเลสค้นหาความทะยานอยากของเราเองต่างหากทำร้ายเรา** แล้วคนที่สร้างเวรสร้างกรรมมา ทิฏฐิมานะ พันธกรรมของจิต จิตของใครที่มันเข้มแข็ง จิตของใครที่ก้าวร้าว จิตของใครมันมหัศจรรย์ เวลามันจะสงบ เวลามันต่อต้านขึ้น มันแผดงฤทธิ์ขึ้นมา เราคิดได้ขนาดนี้เขี้ยวหรือ ทำไมเราคิดได้ขนาดนี้ แม้แต่เวลาผู้ประพฤติปฏิบัติเวลากรรมมันมาถึง มันจะมีความรู้สึกเลย จะให้ทำร้ายตัวเอง ทำร้ายตัวเองคือฆ่าตัวตาย มันทำได้ขนาดนั้น แล้วคิดดูสิ ชีวิตนี้มันมีค่าขนาดไหน

คูสิ ในประเพณีวัฒนธรรมเขายังมีความเมตตาสงสารกัน เขายังมีการเจือจางกัน เขายังเห็นชีวิตของคนอื่นยังมีค่า ใครตกทุกข์ได้ยากเขายังช่วยเหลือเจือจาง แล้วชีวิตอื่นเขายังมีค่าเลย แล้วชีวิตเราเอง แล้วเราทำร้ายเราเอง ทำไมเราโง่ได้ขนาดนั้น แต่เวลากิเลสมันรุนแรงมันทำได้ขนาดนั้นนะ คูสิ เวลามันคิดมันคิดได้ขนาดนั้น อย่าว่าแต่ทำร้ายคนอื่นเลย ทำร้ายคนอื่นมันคิดได้หมดละ ถ้าทำร้ายคนอื่นทำจนพอใจแล้ว แล้วทำอย่างไรต่อ ไม่มีทางไปก็คิดทำร้ายตัวเอง มันร้ายกาจขนาดนี้กิเลสของเรา กิเลสของเราร้ายกาจอย่างนี้ แล้วจะเอาอะไรไปสู้มันละ

กิเลสกลัวอย่างเดียวคือกลัวธรรมะ กลัวสังขารแล้วสังขารที่มันเป็นจริงเสียด้วยนะ ถ้าสังขารเราไม่มั่นคง สังขารเราไม่จริงจัง เราไม่มีความมั่นคงพอ มันเอาธรรมะบังหน้านะ มันไหลไปเอาธรรมะมาบังเงา เอากิเลสออกหน้า แล้วบอกสิ่งนี้เป็นธรรมๆ แล้วหลอกเรา เราก็เชื่อ ไม่ได้หลอกคนอื่น หลอกเรา หลอกผู้ที่ปฏิบัติ

แต่ถ้าคนที่มีอำนาจวาสนานะ เราไม่เชื่อใดๆ ทั้งสิ้น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า กาลามสูตรไม่ให้เชื่อใดๆ ทั้งสิ้น เราใช้คำบริกรรมของเรา ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริง คำบริกรรมพุทธโธๆ เกะมันไว้ให้แน่นๆ แล้วอำนาจวาสนามีเท่าไรท่วมเทเลย

เวลาครูบาอาจารย์ท่านสอนไว้ “ให้โลกนี้เหมือนมีเรากับพุทธโธเท่านั้น โลกจะแตกสลาย โลกจะพินาศขนาดไหนช่างหัวมัน ไม่เกี่ยว เรากับพุทธโธเท่านั้น” ขณะที่เราทำความสงบของใจ เพราะสิ่งนี้มันเป็นธรรมโอสถ สิ่งนี้มันเป็นพุทธานุสติ มันทำให้จิตใจของเราคลายจากสิ่งที่เป็นทิวฐิฆานะที่มันร้ายนัก ที่มันคิดได้ร้อยแปด

ถ้าเราไม่มีสติ เราไม่มีการควบคุม มันทำอะไรมันอ้าง อ้างว่าสิ่งนั้นเป็นธรรม เราปฏิบัติธรรม เรามีศักยภาพ เราทำได้ดี เราทำได้ดีกว่าพระพุทธเจ้า คิดได้ขนาดนั้นนะ ถ้ามันคิดได้ขนาดนั้น คิดคูสิ พระรัตนตรัย พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์เป็นแก้วสารพัดนึก ถ้าใจมันลงมันคิดไม่ได้ อย่างนั้น เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นฤทธิ์เห็นเดชของมันแล้ว องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงวางธรรมและวินัยนี้ไว้ให้เราก้าวเดิน แต่เวลาเราจากธรรมสู่โลก เราศึกษาแล้วเอาสิ่งนั้นมาฟาดฟันเราเอง เอาสิ่งนั้นมาทำลายเราเอง ทำลายอะไร ก็ทำลายสิ่งที่จะเกิดขึ้นไง ทั้งๆ ที่ทรัพย์สมบัติยังไม่มี ศีล สมาธิ ปัญญา ยังไม่เกิด จะเอาสิ่งนั้นมาทำลายโอกาสของเรา

แต่ถ้าเรามั่นคง เรามีสติปัญญา เห็นใหม่ จากโลกสู่ธรรม เราศึกษามาแล้ว ศึกษาามาเพื่อปัญญาเป็นโลกียปัญญา ศึกษาามาเพื่อให้เรารู้เท่าทันสังขม ให้เรารู้เท่าทันเล่ห์เหลี่ยมของหัวใจของคนที่มีมันแสดงออก กิเลสในหัวใจเราก็มี เวลาพวก ๑๘ มงกุฎเขาหาผลประโยชน์ของเขา เขามาล่อลวงเพื่อเอาผลประโยชน์ของเขา ถ้าเรามีการศึกษา เรามีปัญญาขึ้นมาเราก็รู้เท่า ถ้าเรารู้เท่า เราก็ไม่เป็นเหยื่อของสังขม ไม่เป็นเหยื่อของคนที่มีมันแสวงหาผลประโยชน์จากเรา มันก็เป็น

การดำรงชีวิต มันเป็นเรื่องยากลำบาก เป็นสิ่งที่เราอยู่ในสังคม แต่จะเอาจริงๆ ขึ้นมา สิ่งอย่างนี้สิ่งที่เราศึกษามามันเป็นเรื่องยากลำบาก ฉะนั้นมันไม่ใช่ด้วยว่า ฉะนั้นที่แปะที่ขูดขูด เขาจะบอกว่า ยานชนิดนี้มีคุณสมบัติอย่างนั้น มันใช้ประโยชน์ได้ขนาดนั้น การใช้สอย การกิน การอยู่ ต้องใช้มากน้อยได้ขนาดไหน นั่นคือฉะนั้น

เราศึกษามาเราก็เข้าใจ โลกเขาก็ฉะนั้น ศึกษากัน ได้แย้งกันด้วยทฤษฎี ด้วยความเป็นจริง แต่ขณะที่เราต้องการเนี่ย เราต้องการธรรมโอสธ เราต้องการสิ่งที่ให้จิตใจของเรามันมีคุณธรรมขึ้นมา กำหนดพุทธโอสธ เวลาอ่านฉะนั้นรู้ไปหมดเลย เวลาพุทธโอสธ ทำไม่เอาไม่อยู่ละ ถ้ามันเอาไม่อยู่ เห็นไหม มันปราบปรามกันไม่ได้

แต่ถ้าเรามีสติ เรามีความเข้มแข็งของเรา เราพุทธโอสธมันคง มีสติปัญญาเท่าไร มีเรากับพุทธโอสธเท่านั้น มีเรากับพุทธโอสธเท่านั้น ถ้าใช้ปัญญาอบรมสมาธิก็เต็มที่ของเรา มีสติปัญญาไล่ตามความคิดนี้ให้ทันให้ได้ มันต้องหยุดได้ มันหยุดได้ด้วยอะไร หยุดได้ด้วยสติ ด้วยสติ ด้วยกำลังของจิตที่มีกำลังขึ้นมา ถ้ามันหยุดได้ เห็นไหม นี่เนี่ยเอาเพราะอะไร เพราะมันสงบไป

แต่เดิมเวลากิเลสมันพ่นพ่นกลางหัวใจของเรา มันคิดสิ่งใด มันปรารถนาสิ่งใดจนเราก็งง เราคิดได้ขนาดนี้เขี้ยวหรือ เราเป็นคนดีคนหนึ่ง เรามีความปรารถนาจะประพฤติปฏิบัติ เรามีความปรารถนาอยากจะทำจากทุกข์ เราไม่อยากเกิด ไม่อยากแก่ ไม่อยากเจ็บ ไม่อยากตายในวิภวณะนี้อีกต่อไป แต่ทำไมมันคิดได้ขนาดนี้ละ

ถ้ามันคิดได้ขนาดนี้ละ แล้วมันเป็นจริงไหม? มันก็ไม่ใช่จริง ไม่มีสิ่งใดเป็นจริงขึ้นมาเลย แล้วก็ให้กิเลสบังงา เอาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาอ้างอิง นั่นเป็นธรรมะจะเอาธรรมะไปสู่โลก เอาธรรมะ เอาสัจธรรม เอาคุณงามความดี เอาสัจจะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปละเลงให้เป็นโลก ให้เป็นทิวภูมิมานะของตัว ให้เป็นความเห็นของตัว มันเลยเป็นโลก เป็นเรื่องโลกๆ กันไป

โลกๆ คืออะไร โลกๆ คืออนิจจังไง โลกนี้ สิ่งใดในโลกนี้ไม่มีสิ่งใดคงที่ มันแปรสภาพของมันตลอดเวลา แล้วธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันจะเป็นอย่างนั้นหรือ

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่เทศนาว่าการที่ให้เราก้าวเดินอยู่ในศีลสมาธิ ปัญญา มันสร้างขึ้นมา สัพเพ ธมมา อนัตตา มันก็เป็นอนัตตา แต่อันัตตาจริงๆ อนัตตาเป็นตัวยา อนัตตาเป็นธรรมโอสธ อนัตตาที่เราเห็น อนัตตาที่เราบริหารจัดการ แต่อันัตตาของโลกๆ เขา มันเป็นเรื่องเป็นเรื่องชาติ มันแปรปรวนของมันอยู่อย่างนั้น แล้วเราศึกษาแล้วเราก็อึ้ง “โอ! ศาสนาพุทธมันพิสูจน์ได้ถึงปัจจุบันนี้ ปัจจุบันนี้พิสูจน์ได้หมดเลย มันพิสูจน์ได้ด้วยพุทธศาสนา ด้วยความเป็นจริง ที่มากเลย” แต่เราได้อะไร

นี่ไง จากโลกสู่ธรรม จากโลกสู่ธรรมคือสัจธรรม นี่จากธรรมนี้สู่โลก จากธรรมสู่โลกคือธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราเอามาวิจยด้วยปัญญาของเราไง ปัญญาของโลกไง เอาทางโลกๆ มาวิจยธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วได้แค่นี้ไง

แต่ถ้าเราวางไว้ จากโลกสู่ธรรม เราวางไว้แล้วกำหนดพุทโธซะ แล้วเราใช้ปัญญาอบรมสมาธิซะ พอจิตสงบเข้ามา จากโลก โลกคือโลกทัศน์ โลกคือความเห็นของเรา ถ้าจิตมันสงบเห็นใหม่ สงบแล้วทำไมถึงสงบได้ล่ะ ถ้าเมื่อก่อนเราพุทโธไม่ได้ เมื่อก่อนเราใช้ปัญญาอบรมสมาธิมันไม่สงบ มันไม่ยอมลง มันคือด้าน เวลากิเลสมันเพ่นพ่าน มันเป็นใหญ่ มันไม่ยอมให้ใครเข้ามายึดพื้นที่ของมันในหัวใจเราแน่นอน

แต่เราพุทโธของเรา เราต่อสู้กับมัน ชับตันกับมัน จนพุทโธๆ มันขับไล่กิเลสมันตไปจากหัวใจ ทัศนียานะต้นหาความทะยานอยากตกไปจากหัวใจ พอตกลงจากในหัวใจ สิ่งที่บ้านเรามันเคยมีกิเลสเป็นเจ้าเรือน กิเลสมันพุกพ่วนอยู่บนเรือนนี้ เราพุทโธๆ ต่อต้านกับมัน ทีนี้พุทโธมันก็ขึ้นมาไม่ได้เพราะกิเลสมันเต็มหัวใจ มันก็ผลัดไสอยู่อย่างนั้น เราก็เลยล้มลุกคลุกคลานกันอยู่อย่างนี้ไง

จากโลกๆ โลกมันเข้มแข็ง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาสละราชวังออกมา ออกไปทุกซัไปยากอยู่ ๖ ปี ล้มลุกคลุกคลาน ศึกษามาขนาดไหน ทำขนาดไหน แต่กิเลสมันไม่ได้ไปแต่ต้องมันเลย มันก็มีความวิตกกังวลอย่างนั้น จนละทิ้งหมด ไปศึกษาจนไม่มีทางไปเลยเห็นไหม

อานาปานสติจนจิตสงบขึ้นมาได้ พอจิตสงบเข้าไปสู่จิต สู่จิตมันก็บุพเพนิวาสานุสติญาณ เออ! มันก็ยังไปไม่ได้ ยังไปไม่ได้ก็ทำความสงบให้มากขึ้น เข้าไป เข้าไปจุตูปปาตญาณ ญาณหยั่งรู้ในใจของตัวเอง เวลากิเลสมันหลบหน้าไปแล้ว ถ้ามันมีกำลังขึ้นมา มันก็เข้าไปเห็นเห็นตัวเห็นตนของมัน บุพเพนิวาสานุสติญาณคือข้อมูล คือการกระทำมา ทำสิ่งใดๆ มา มีอำนาจวาสนามากน้อยขนาดไหน มีปัญญาอย่างนั้น

เวลามันจุตูปปาตญาณ จิตที่มันยังมีต้นหาความทะยานอยาก มันยังมีพญามารครอบงำมันอยู่ มันต้องไป ภวาสวะภพอันนี้มันยังมีอยู่ มันต้องเกิดของมันไปแน่นอนข้างหน้า

อัสวัคขยญาณทำลายหมดเลย บุพเพนิวาสานุสติญาณ จุตูปปาตญาณ เห็นอดีตอนาคต แล้วปัจจุบัน ปัจจุบันคือภวาสวะ คือตัวภพ คือตัวใจ ทำลายตัวใจตัวนี้หมด เห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาอย่างนี้

ฉะนั้น เวลาเราทำความสงบของใจเข้ามา จากโลกสู่ธรรมๆ เราทำความสงบของใจเข้ามา ถ้าเรามีสติมีปัญญา เราทำความจริงของเราขึ้นมา เราใช้กำลังของสติ เรา

ใช้กำลังของพุทธานุสติๆ พุทธานุสติ สติมันอยู่กับพุทโธ พุทโธมันจับตันๆ จนกิเลสที่มันเพ่นพ่านในหัวใจมันต้องโดนกำจัดออกไปๆ มันก็ดีขึ้น ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปนาสมาธิ จิตมันก็สงบขึ้นมาได้ พอจิตมันสงบขึ้นมา เห็นใหม่ จิตสงบ จากโลก นี่โลกทัศน์ ภวาสวะคือตัวภพ ถ้ามันสงบแล้วให้มันเห็นกาย น้อมไปวิปัสสนา น้อมไปเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง จากโลกสู่ธรรมๆ

จากโลกคืออะไร?

เพราะจิตเป็นสัมมาสมาธิ ปุณฺณ กัลยาณปุณฺณัง ถ้าปุณฺณคนหนา คนหนากิเลสมันครอบงำ คนหนากะทำอะไรไม่ได้ คนหนาก็ล้มลุกคลุกคลานอยู่อย่างนั้น คนหนา เวลาที่มีสติปัญญาขับไล่ด้วยคำบริกรรม เพราะคนหนา หนาตรงไหนล่ะ หนาตรงสัญญาอารมณ์ ตรงความรู้สึกนึกคิด ความรู้สึกนึกคิดมันคิดได้ขนาดนี้ นี่คนหนา คนหนาเพราะไม่มีกำลัง กิเลสมันมีอำนาจมากกว่า มันมีกำลังเหนืออยู่บนภวาสวะ บนภพ บนความรู้สึก มันคิดของมันอยู่อย่างนั้น นี่คนหนา

ถ้าเรามีพุทโธๆ เราใช้ปัญญาอบรมสมาธิขับไล่มันไป ขับให้มันตกไปจากความรู้สึกนึกคิด ความคิดมันเกิดบนจิต ถ้ามันขับไล่ มันขับไล่ด้วยอะไร พุทโธ เห็นใหม่ เพราะเราเอาความคิดที่คิดไปตามกำลังของกิเลสมาคิดเรื่องพุทโธ มาบริกรรมพุทโธๆ บังคับมันๆ จากความคิดที่เลวร้าย ความคิดที่กิเลสเอาเป็นเครื่องมือ ความคิดที่กิเลสมันเอาไปเป็นประโยชน์กับมัน เรามีสติปัญญา เราเปลี่ยนแปลง เราเอาพลังงาน พลังงานคือตัวรู้ ธรรมชาติที่รู้ให้มันอยู่กับพุทโธๆ ให้อยู่กับพุทโธ

ปฏิบัติใหม่ๆ ยากแค้นแสนเข็ญนะ ปฏิบัติใหม่ๆ เวลาปฏิบัติใหม่ๆ ยาก ยากตรงนี้ ผู้ที่ปฏิบัติยาก ยากตรงนี้ ทั้งๆ ที่ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประเสริฐ ทุกคนก็อยากได้ ทุกคนก็ปรารถนา แต่ทำไมมันทำไม่ได้ ทำไม่ได้ เห็นใหม่

แม้ครัวคนที่ทำครัวเขาต้องมีมีด มีเขียง มีทุกอย่างพร้อม เขาถึงทำครัวได้ ไม่มีสิ่งใดจะทำครัวได้อย่างไร นี่ก็เหมือนกัน ในเมื่อเราจะมีคุณธรรมนะ เราอยากเป็นคนที่มีคุณธรรม เราไม่มีอะไรเป็นเครื่องมือเลย จะมีคุณธรรมมาจากไหนล่ะ ถ้าเรามีสติ เรามีคำบริกรรม มันก็จะหาเครื่องมือมา คีล สมาธิ ปัญญา ถ้ามีสมาธิขึ้นมา มันก็มีทุกอย่างพร้อม วัตถุดีบมีพร้อม จะแกงก็มีเครื่องแกง จะต้ม จะผัด มันมีทุกอย่างพร้อมหมดเลย จะทำอะไรหยิบฉวยมาทำได้หมดเลย

แต่ถ้ามันไม่มีอะไรเลย จะเอาอะไรไปทำ ถ้าไม่มีสติ ไม่มีสมาธิ ไม่มีปัญญาเลย เราจะเอาอะไรไปทำ สิ่งที่ทำอยู่ เอาธรรมมาสู่โลกไป อาหารมาแล้ว อาหารมันสำเร็จมาแล้ว เขาถ้ายรูปมา แล้วถ้ายรูปมาแล้วมันผสมด้วยสิ่งใด มันก็เลยไม่เป็นอาหาร เป็นรูปถ้ายอาหาร เพราะอาหารนี้เป็นอาหารขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมะนี้เป็นขององค์สมเด็จพระ

สัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมะที่มีอยู่โดยดั้งเดิม ทุกคนว่าธรรมะมีอยู่โดยดั้งเดิม มันมีอยู่แล้วๆ มันคู่เอา มันคู่มันมีอยู่แล้ว

ทุกคนเกิดมารวยหมดเลย ทุกคนเกิดมามีเงินมีทองหมดเลย มันเป็นไปได้อย่างไรละ มันเป็นไปได้หรือไม่ได้หรอก มันจะมีเงินทองต่อเมื่อคนคนนั้นเป็นลูกเศรษฐีมหาเศรษฐี พ่อแม่เขาเป็นเศรษฐี เขาหาเงินไว้ของเขาแล้ว เขาเกิดมาเขาก็ได้มรดกตกทอด เขาก็ได้มีเงินมีทองของเขา ใ้เราเกิดมาทุกข์จนเข็ญใจ พ่อแม่หาเข้ากินค่า แล้วบอกว่าเราเกิดมาแล้วเราจะร่ำรวย มันเป็นไปได้หรือไม่ได้หรอก เพราะเราเกิดมาจากพ่อแม่ที่หาเข้ากินค่า เราจะเป็นเศรษฐีขึ้นมา เราต้องทำของเราขึ้นมาเอง มันถึงเป็นเศรษฐีขึ้นมา เห็นไหม

มันมีที่มาที่ไป จิตที่มันจะเกิด เกิดในวิภวภูติ คนที่ทำคุณงามความดี คนที่สร้างบุญกุศลของเขามา เวลาเขาเกิดมา เขามีอำนาจวาสนาบารมี ขีปภาปัญญาเขาปฏิบัติตั้งอายุร่าย เขาได้สร้างของเขามา

ใ้ของเรา เราทำของเรามาปานกลาง เราทำของเรามาด้วยกำลังของเรา เราถึงมีศรัทธา มีความเชื่อของเรา เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เรายังกระเสือกกระสน เรายังไปของเรา พ่อแม่ของเราหาเข้ากินค่า แต่ก็ให้ชีวิตเรามา พอให้ชีวิตเรามา เรามีสติปัญญา เรามีการศึกษาขึ้นมา เราก็มีปัญญาที่จะหาอยู่หากินของเราเหมือนกัน ถ้าเราหาอยู่หากินของเรา เราก็ทำงานหน้าที่การงานของเราขึ้นมา ถ้าทำหน้าที่การงานมันประสบความสำเร็จขึ้นมา เราก็มีเงินมีทองเหมือนกัน เราก็เป็นเศรษฐีของเราได้เหมือนกัน

ถ้าเป็นเศรษฐีได้มันอยู่ที่จิตหนึ่ง จิตของใครก็ได้แล้วแต่ ใครสร้างอำนาจวาสนามาขนาดไหน มันก็ต้องอาศัยอำนาจวาสนาของเรา เราต้องทำของเรา เห็นไหม ปฏิบัติตามความเป็นจริง เราต้องปฏิบัติตามความเป็นจริงสิ ถ้าเรามีสติปัญญา เราพุทธโธของเรา พยายามกระทำของเรา ให้กิเลสที่มันอยู่บนหัวใจของเรา ความรู้สึกนึกคิดที่ตัดหาความทะยานอยาก พุทธโธๆ ไว้ ชั้บใสมัน มันต้องตกไป มันต้องจางไป มันต้องเบาไป เบาไปเพราะอะไร

เพราะสิ่งนี้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประพฤติปฏิบัติมาแล้ว องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้สั่งสอนไว้เอง ถ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสั่งสอนไว้เอง เราทำปฏิบัติตามความจริงอันนั้น เราไม่ได้ปฏิบัติจากธรรมสุโลกๆ คือเอาคุณธรรมมาก่อน แล้วปฏิบัติจะให้เป็นอย่างนั้นๆ นี่กิเลสมันหลอก

ถ้าจากโลกสู่ธรรม เห็นไหม เราปฏิบัติด้วยความทุกข์ความยากของเรา ปฏิบัติด้วยความจริงของเรา เราทำความจริงของเราขึ้นมา ถ้าเป็นจริงขึ้นมา ผลมันต้องเกิด ถ้าผลมันเกิดมันก็เป็นความจริง มันไม่ใช่ชลาภยา มันเป็นตัวยาแล้ว ธรรมโอสถมันเกิด ถ้าธรรมโอสถมันเกิดขึ้นมา เรารับรู้ได้ รับรู้ได้ก็มีความสุข

สมาธิคือความสงบ ความสงบจะให้ความร่มเย็นเป็นสุข เพราะมีความสงบ ถ้าจิตมันสงบแล้ว ข้างนอกเขาจะเดือดร้อน ข้างนอกเขาจะหวั่นไหวขนาดไหน จิตใจมันก็ไม่เร่ร่อนไปกับเขา แต่ถ้าหัวใจของเรามันมีแต่ความทุกข์ความยาก ไม่ต้องให้ข้างนอกมาหวั่นไหวหรอก ข้างนอกจะมีแต่ลมพัดใบไม้ มันก็ไม่พอใจแล้ว แต่ถ้าจิตใจเราสงบนะ ข้างนอกมันจะกระทบกระเทือนขนาดไหน จิตใจเราก็มีความสงบของเราได้ ถ้าจิตใจมีความสงบมีความสุข เพราะจิตมันสงบมันถึงมีความสุข ความสุขเพราะมันอิมเอม ความสุขเพราะพอใจ ความสุขเพราะอุ่นใจไง

แต่เดิมตะครุบเงาไปตลอด คนเรานะ เกิดมานะ ไม่รู้เห็นอู้ได้เลย มันว่าเหว่นะ มันว่าเหว่ มันมีความทุกข์ตลอด แต่คนเราเกิดมา เรา รู้จักตัวตนของเรา เรามีเสปียงของเรา เรามีอาหารการกินของเรา เพราะทำความสงบของใจเข้ามา ในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกมันมีบ้านมีเรือนที่อาศัย คนเรามันเร่ร่อน มันไม่มีที่อาศัยเลย มันทุกข์มันยากไหม แต่คนเรา เราประพฤติปฏิบัติขึ้นมาจนจิตเรามีสมาธิ มันมีที่อยู่อาศัยของเรา คนที่มีที่อยู่อาศัยเราไม่ใช่คนเร่ร่อน เราไม่ทุกข์ยากไปกับเขาหรอก

ถ้าจิตสงบเรามีความสุข แล้วมีความสุขแล้ว เราก็อยากให้มันสงบต่อเนื่องกันไป เราก็พยายามทำความสงบให้มากขึ้น ชำนาญในวสี ชำนาญในการเข้าการออก ชำนาญในการเข้านะ แล้วฝึกหัดใช้ปัญญาของเราไป ฝึกหัดใช้ปัญญา ปัญญาในกาย ในเวทนา ในจิต ในธรรม ปัญญาฝึกฝนของเรา ปัญญาจะไม่เกิดที่อื่น

ทางโลกเขา เห็นไหม เขาเกิดปัญญาเพราะเขาบริหารจัดการ เขาเกิดปัญญาเพราะเขาทำธุรกิจ เขาเกิดปัญญาขึ้นมาเพราะเขาทำหน้าที่ที่ทำงานของเขา เขาจะเกิดประโยชน์กับเขา อันนั้นเขาเรียกว่าปัญญา โลกเขาเรียกว่าปัญญา ปัญญานั้นมันเป็นวิชาชีพ มันเป็นหน้าที่ที่ทำงานของโลก ใครศึกษามาทางใด ใครมีอาชีพสิ่งใด เขาก็ต้องมีปัญญารอบคอบในอาชีพของเขา เพื่อให้อาชีพของเขามั่นคง นั้นปัญญาทางโลก ไม่เกี่ยวกับการชำระล้างกิเลสเลย ไม่เกี่ยวเลย

ใครจะมีสติปัญญามากน้อยขนาดไหน อันนั้นเขาเรียกมีบารมี มีคนละเอียดรอบคอบ มีคนพลังแคลอ มีคนประมาทเดินเล่อ นั่นคือเขาสร้างของเขา มา แต่เวลาเราจะประพฤติปฏิบัติธรรม จากโลกสู่ธรรมๆ พอจิตมันสงบแล้ว จากโลกๆ ขณะสงบแล้วจะมีความสุข เพราะสงบถึงมีความสุข ถ้าฟุ้งซ่านก็มีความทุกข์ ถ้ามีต้นหาความทะยานอยากมันก็เผาใจ ถ้าเรามีความสงบของใจเพราะมันไม่เสวยอารมณ์ มันไม่รับรู้ มันไม่เป็นขี้ข้าของกิเลส มันก็มีความสุขของมัน ถ้ามีความสุขแล้ว เวลาเราจะใช้ปัญญา **ปัญญาในพระพุทธศาสนาเขาเรียกภาวนามยปัญญา ปัญญาชำระล้างกิเลส**

สุดมยปัญญาคือปัญญาการศึกษา เรามีการศึกษา มีทางวิชาการ นี่สุดมยปัญญา ศึกษา จากครูบาอาจารย์ ศึกษาจากทางวิชาการมา ศึกษาเพื่อเป็นปัญญาของเรา ใครมีการศึกษา โลกเขาบอกว่าต้องมีการศึกษา ต้องมีปัญญา ถูกต้อง ถ้ามีปัญญาอย่างนั้นปัญญาโลกๆ ใ ปัญญาที่จะยืนอยู่ในสังคม จะยืนอยู่กับโลก ประเทศชาติจะพัฒนาเพราะทรัพยากรมีคุณภาพ เพราะทรัพยากรของเราเป็นผู้ฉลาด ทรัพยากรมนุษย์จะทำให้ในสังคมนั้น ชนชาตินั้น เจริญรุ่งเรืองขึ้นมา เพราะในการวิจัย การกระทำของสติปัญญาอันนั้น อันนั้นเป็นเรื่องโลกๆ นี่ ปัญญาของโลก สุดมยปัญญา

จินตมยปัญญา เห็นใหม่ จินตนาการ จินตนาการแล้วก็ค้นคว้าวิจัยขึ้นมา นั่นจินตนาการ ของโลกๆ จินตนาการของนักปฏิบัติมันเพริศแพ้วยิ่งกว่านั้น เวลาจิตมันสงบแล้วมันรู้เห็นนิमित มันเห็นต่างๆ ขึ้นมา มันไม่เคยรู้เคยเห็นขึ้นมา มันไปเห็นความเงืงว่างขึ้นมา มันบอกว่ามันเป็น นิพพาน มันจะเป็นนิพพานเพราะมันเห็น นิमितมันคือเป้าหมาย นิमितมันเป็นสิ่งที่บอกคุณภาพ ของสิ่งนั้น เห็นใหม่ นิमितหมาย

นี่เหมือนกัน พอมันไปเห็นความว่าง เห็นความเงืงว่าง มันก็นิमित นิमितก็คือนิमित ความว่างในคุณธรรมมันไม่เป็นอย่างนั้น ความว่างของโสดาบัน ความว่างของพระ สกิทาคามี ความว่างของพระอนาคามี ความว่างของพระอรหันต์ มันไม่เป็นความว่าง แบบจินตนาการอย่างนี้ ถ้าจินตนาการอย่างนี้ มันเป็นจินตนาการขึ้นมา จินตนาการโดยกิเลส เพราะกิเลสมันยังมีอยู่มันก็จินตนาการของมัน นี่จากธรรมสู่โลกนี้ จากธรรมสู่โลกก็ศึกษาจาก ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา นิพพานคือความว่าง นิพพานคือความเงืงว่าง นิพพานคือสิ่งที่ไม่มีความตัวตน

ไม่มีตัวตนมันก็บอกว่ามันไม่มีตัวตน ไม่มีตัวตนแล้วใครเป็นคนพูดละ ไม่มีตัวตน เพราะ จิตเป็นนามธรรม มันบอกไม่มีตัวตนแต่มีเราอยู่ ไม่มีตัวตนแต่บัญญัติไว้เลย ไม่มีตัวตนกลัวเดียว ภาวนาจบแล้วออกไปจะไปสื่อความหมายไม่ได้ พยายามจะจำให้ได้ แต่จำไม่ได้เลย ถ้ามันมี กิเลสมันเป็นอย่างนี้ เพราะมันจินตนาการไป จินตมยปัญญามันถึงไม่ใช่ชำระล้างกิเลส แต่มันก็ เป็นวิวัฒนาการของใจ ถ้าใจมีวิวัฒนาการ ใจจากปุถุชนเป็นกัลยาณปุถุชน มันต้องมี วิวัฒนาการ มันก็จากโลกสู่ธรรม เพราะมันโลก

เกิดมาเป็นโลก เกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาเป็นคน เกิดมาเป็นเทวดา อินทร์ พรหม นี่เป็น โลก โลก ๓ โลกธาตุ กามภพ รูปภพ อรูปภพ เป็นเรื่องโลกธาตุ เป็นของวิภวัญจะทั้งนั้น มันไม่มี อะไรเป็นผลจากวิภวัญจะหรอก ในเมื่อมันเป็นโลกแล้วเราจะเอาโลกเข้าสู่ธรรม ถ้าเอาโลกเข้าสู่ ธรรม ทำความสงบของใจเข้ามา ถ้าใจสงบแล้ว เห็นใหม่ จากโลกจะเข้าสู่ธรรม พัฒนาการของ จิตมันจะพัฒนาขึ้นไป จากปุถุชนเป็นกัลยาณปุถุชน

จากกัลยาณปฏิกุณแล้วเราฝึกหัดใช้ปัญญา ปัญญาในภาวนามยปัญญา ปัญญาในเมื่อมันยังก้าวเดินไม่ได้ มันต้องฝึกหัดของมัน ฝึกหัดคือว่าพยายามโน้มน้ำหนักไปให้เห็นกาย ให้เห็นเวทนา ให้เห็นจิต ให้เห็นธรรม เพราะอะไร เพราะกาย เวทนา จิต ธรรม มันเป็นที่ออกหาแสวงหา ผลประโยชน์จากกิเลสต้นหาความทะยานอยาก

กิเลสไง กิเลสคือต้นหา กิเลสคือความไม่รู้ ความไม่รู้มันเป็นนามธรรม แล้วมันจะอะไรล่ะ ก็อาศัยความคิดไง อาศัยความคิด คิดนู่นคิดนี่ คิดดี มันยุแห่ย์ มันอาศัยออกไปหา ผลประโยชน์ เรื่องกาย กายก็เป็นของเรา เราเกิดเป็นมนุษย์ เราเกิดมาเราจะเป็นจักรพรรดิ เราเกิดมาเราจะเป็นยอดคน เราเกิดมา โอ้ย! มันยี้ดนะ เวทนาๆ ใครไปทำให้ไม่พอใจมันโกรธ ถ้ามีความสุข ความสุขอยู่กับเราเดี่ยวเดี่ยว นี่เวทนา จิตเดี่ยวเศร้าหมอง เดี่ยวฝ่องใส จิตมันอยู่ได้ อยู่ไม่ได้

เวลากิเลสที่มันออกไปแสวงหาผลประโยชน์ ออกไปทำลายเรา มันก็อาศัยตรงนี้เป็นเครื่องมือ เพราะกิเลสถ้าเอาเฉพาะกิเลสมาขังไว้ กิเลสมันเป็นความรู้สึก กิเลสมันเป็นต้นหาความทะยานอยาก กิเลสมันเป็นนามธรรม มันจะไปฆ่าใคร ถ้ากิเลสมันไม่มีเครื่องมือออกไปหาผลประโยชน์ของมัน มันจะไปทำร้ายใครล่ะ แต่เพราะมันเป็นอวิชชา มันเป็นพญามารมันครอบงำหัวใจ มันครอบภวาสวะ มันก็เอาสิ่งนี้ออกไปทำกรรม

ถ้าออกไปทำกรรม พอจิตมันสงบแล้ว ถ้ามันเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม แล้วมันจับกาย จับเวทนา จับจิต จับธรรม เข้ามาแยกแยะ นี่ภาวนามยปัญญา ปัญญาที่จะชำระล้างกิเลส ปัญญาที่จะถอดจะถอน ปัญญาที่ชำระล้างมัน เห็นใหม่ ถ้าปัญญาอย่างนี้มันเกิดขึ้น มันเกิดขึ้นมาจากไหน จากโลกสู่ธรรมๆ พอมันสู่ธรรมๆ มันคืออะไร คือมันมีมาปฏิบัติทำไป คือความพอดีความสมดุลของมันไง

ถ้าจิตมันไม่สงบมันก็ไม่รู้ไม่เห็นอะไรได้ ถ้าจิตไม่สงบมันก็เป็นสัญญาทั้งหมด สัญญา มันก็เอาธรรมมาเป็นโลก เอาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เอาธรรมของครูบาอาจารย์มา แล้วก็บอกว่า “ฉันรู้ ฉันเห็น ฉันพิจารณากาย ฉันทำของฉันมา” มันจำมาทั้งนั้น เพราะมันจำมามันถึงอธิบายไม่ได้ว่าที่มันไปมันเป็นอย่างไร สมมติทำอย่างไร อะไรเป็นสมมติ แล้วสมมติเวลามันออกใช้ปัญญา ปัญญา มันเกิดมาจากไหน ปัญญาที่จิตมันไปรู้ มันรู้อะไร ก็บอกปัญญาที่รู้ก็รู้แก้วแหวนเงินทองไป ปัญญาเขารู้นิพพานไป ปัญญาเขารู้อุปปธรรมไป

อุปปธรรม มันเกิดจากสัมมาสมาธิที่มันวิปัสสนาในกาย ในเวทนา ในจิต ในธรรม มันไม่ไปเกิดเป็นวิบากเป็นผลอย่างนั้นหรอก ถ้ามันเกิดจากผลอย่างนั้น มันต้องมีการกระทำ มันต้องเห็นหน้ากิเลส กิเลสของเรา กิเลสในหัวใจของเรา หน้าตามันเป็นแบบใด กิเลสในหัวใจของเรา ถ้าใครไม่เห็นหน้ากิเลสของตัวเอง แล้วมันจะชำระกิเลสของตัวเองได้อย่างไรล่ะ

ในเมื่อกิเลสมันครอบงำอยู่ในหัวใจ คุณสิ กิเลสอยู่ในหัวใจของสัตว์โลก กิเลสมันอยู่ในหัวใจของคนอื่น เขาก็ทำร้ายหัวใจของเขา ทำร้ายภวสวะ ทำร้ายภพของเขา ทำกรรมไม ทำกรรมอยู่กับจิตของเขา จิตของเขาจะได้รับกรรมของเขาที่เขาทำดีทำชั่วอันนั้น ถ้ากิเลสบนหัวใจของสัตว์โลกมันก็เป็นเรื่องของเขาทั้งนั้น มันไม่มีผลมาถึงจิตของเขา มันจะมีก็เวลาสร้างเวรสร้างกรรมที่กระทบกระเทือนกัน เวรกรรมที่กระทบกระเทือนกัน มี แต่ว่าเราจะชำระล้างกัน จะชำระล้างคือคุณงามความดีระหว่างจิตของเขากับจิตของเรา มันเป็นไปได้ จิตของเขา เขาก็ดูแคลงของเขา จิตของเรา เราก็ดูแคลงของเรา เวลาพัฒนาการของมันก็พัฒนาการในดวงจิตนี้

แล้วกิเลสมันอยู่ไหนล่ะ? กิเลสมันอยู่ไหนล่ะ?

แต่ถ้าจิตมันสงบแล้ว ถ้ามันเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม มันจับได้ มันสะเทือนกิเลส เวลาเห็นกายนี่ชนพองสยงเกล้า เวลาจิตสงบแล้ว จิตสงบแล้วจิตมีกำลังแล้วจับเวทนา ถ้าจับเวทนา เอ้อะ! ทำไมมันจับได้ล่ะ แต่เดิมถ้าจิตไม่สงบ เวทนาเมา โอ้โฮโย! เจ็บสองชั้นสามชั้น เจ็บจนหน้าบิตหน้าเบี้ยวเลย นี่เวทนาเป็นเราไง ก็เวทนามันสักแต่ว่าเวทนา มันเจ็บทำไมล่ะ อ้าว! ก็เวทนามันสักแต่ว่าเวทนา เวทนามันไม่ใช่เรา เราก็ไม่ใช่เวทนา แต่เวลามันเสียใจ มันทุกข์ใจ แล้วเจ็บทำไมล่ะ ทำไมมันเจ็บล่ะ

แต่ถ้าจิตมันสงบ เราพุทโธฯ ใช้ปัญญาอบรมสมาธิ จิตสงบแล้ว เวลาสิ่งใดมันสะเทือนใจ มันจับมัด! ความคิดที่มันเสียใจ ความคิดที่เสียใจนี้จะจับ ความคิดคือมันประกอบไปด้วยอะไร ความคิดนี้เป็นรูป ความคิดนี้เป็นรูปแล้ว สำเร็จรูปมาแล้ว เพราะความคิดมันเกิดแล้ว แล้วความสำเร็จรูปมันมาได้อย่างไรล่ะ

มันมาได้จากสัญญา ถ้าเราไม่มีสัญญาข้อมูลอันนี้ เราจะเจ็บช้ำน้ำใจไปกับมันไหม เราเจ็บช้ำน้ำใจไป มันก็เกิดจากสัญญา พอสัญญามันเขี่ยออกมา สังขารมันก็ปรุง เขาว่าเราอย่างนั้น มันไม่ดีอย่างนี้ สังขารมันก็ปรุง พอปรุงไปมันมีวิญญาณรับรู้ ถ้าไม่มีวิญญาณรับรู้ มันเป็นอารมณ์ไม่ได้ วิญญาณรับรู้ วิญญาณในขั้น ๕ วิญญาณรับรู้ รับรู้ก็เป็นรูป รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ถ้าจิตสงบแล้วมันจับได้ ถ้าจิตสงบ

อย่าเอาธรรมมาเป็นโลก สิ่งนี้มันเป็นสมบัติของครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์องค์ใดท่านปฏิบัติได้ ท่านพูดเรื่องนี้ชัดเจนมาก แต่ของเราจะเอาธรรมมาเป็นโลก เอาธรรมเป็นโลกคือว่าเราทำได้ไง ทั้งๆ ที่กิเลสทั้งนั้น ทั้งๆ ที่เรื่องโลกๆ ทั้งนั้น

จากโลกสู่ธรรม จากโลกสู่ธรรมคือจากความมุมานะของเรา จากการกระทำของเรา ถ้าเราทำจิตของเราสงบได้ จากโลกๆ นี่แหละ แล้วถ้าจิตสงบแล้วเราเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม ถ้าเห็นอารมณ์ความรู้สึก ถ้าเราจับของเราได้ เราพิจารณาได้ เราแยกแยะของเราได้

เวลาเราจะทำสมณะ เราทำสมาธิ ก็เลสมันผ่านผ่านอยู่บนหัวใจ เราทำสิ่งใดก็ล้มลุกคลุกคลาน ไปหมดละ ทำสมาธิแสนยาก แสนยาก แสนยาก

แต่เพราะเรามีสติ เพราะเรามีความมูมานะ เรามีความเข้มแข็ง เรากำหนดพุทโธๆ ของ เรา เราใช้ปัญญาอบรมสมาธิของเรา จนจิตของเราเป็นสมาธิเข้ามาได้ จิตของเราสงบได้ จิตของเรามีความสุขได้ นั่นคือสมณะ นั่นคือสมาธิ นั่นคือปัญญาที่ทำความสงบของใจเข้ามา ถ้าใจสงบ แล้วฝึกหัดใช้ปัญญา ปัญญาอย่างนี้ถ้ามันเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง

จิตสงบแล้ว จิตสงบคือจิตมันเป็นความจริง เพราะมันสงบมันถึงมีความสุข เพราะมันสงบมันถึงเป็นตัวตนของเรา เพราะมันสงบเราถึงมีสติปัญญา เพราะสงบเราถึงบริหารจัดการได้ เพราะเราบริหารจัดการได้ เราถึงน้อมไปเห็นกาย เห็นเวทนา เพราะจิตมันจริง

ถ้าจิตมันจริง จิตเป็นสัมมาสมาธิจริงๆ จากโลกๆ โลกความเป็นจริง อยู่กับโลกแห่งความเป็นจริง ถ้าจิตเป็นความเป็นจริง จิตเป็นอิสรภาพขึ้นมาเป็นตัวเป็นตนของเรา มันเป็นความจริงของเราเอง เราเองเพราะเรามีสติปัญญา เราใช้สติปัญญาของเรา พิจารณาของเรา ใช้ปัญญาอบรมสมาธิของเรา ใช้บริกรรมพุทโธของเรา จนจิตมันสงบเข้ามาได้ มันเป็นความจริงเพราะจิตมันจริง เพราะสมาธิมันจริง เป็นสัมมาสมาธิมันถึงน้อมไปเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง ถ้าเห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง นั่นคือวิปัสสนาตามความเป็นจริง สติปัฏฐาน ๔ ตามความเป็นจริง

ไม่ใช่สติปัฏฐาน ๔ ที่เรานึกเอา เราจินตนาการเอา แล้วเราก็บอกว่าจากธรรมสู่โลก เพราะเราศึกษามา ในอภิธรรมมันมีมาทั้งนั้น ศึกษาในประไตรปิฎก ศึกษาจนจำได้หมดละ แล้วมันก็สร้างภาพให้เป็นอย่างนั้น แล้วก็พูดให้เป็นอย่างนั้น พอพูดจบแล้วยังไม่ใช่ความจริงในหัวใจนะ ยังต้องเทียบไปด้วยว่าอยู่นั้นนั้น อยู่บรรทัดนั้นนะ ยังจะไปเอาธรรมมาอ้างอิง เอาธรรมว่าเป็นธรรมสู่โลกไป เอาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เอาความเห็นของตัวเอง แล้วก็บิดเบือนออกไป พูดออกไปให้เป็นโลกๆ เอาธรรมมาสู่โลกมันจะเป็นความจริงมาจากไหนละ

แต่ครูบาอาจารย์ของเราจากโลกสู่ธรรม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจากโลกสู่ธรรม จากเจ้าชายสิทธัตถะสละราชวังออกมา ออกไปรื้อค้นอยู่ ๖ ปี ล้มลุกคลุกคลานขนาดไหน โลกทั้งนั้น จากโลกสู่ธรรม พอสู่ธรรมสัจ ธรรมเกิดขึ้นมาในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มีพระพุทธ มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระพุทธเจ้ากับพระธรรม รัตนะสอง เทศนาว่าการพระอัญญาโกณฑัญญะเป็นสงฆ์ องค์แรกของโลก นี้รัตนตรัย รัตนะสามมีพร้อมสมบูรณ์

ครูบาอาจารย์ของเราท่านประพฤติปฏิบัติของท่านมา ท่านล้มลุกคลุกคลานมา วางธรรมวินัย วางข้อวัตรปฏิบัติ ให้เราก้าวเดินกัน แล้วเรา เรามีอำนาจวาสนานะ มีอำนาจวาสนาเพราะเราอยากประพฤติปฏิบัติของเรา ถ้าเราปฏิบัติของเรา เราทำความจริงของเราขึ้นมา จากโลกสู่ธรรม ทำความเป็นจริงจากครูบาอาจารย์ที่ท่านวางไว้ ท่านล้มลุกคลุกคลานมา เห็นไหม คูสิ คนขยันหมั่นเพียร คนมีความขยันหมั่นเพียร มีความวิริยะ มีความอุตสาหะ แล้วก็ทำงานของเขาประสบความสำเร็จของเขา แล้วก็เอาผลงานนั้นมาให้เราดู เอาผลงานนี้มาเป็นการยืนยันกับเรา เราจะภูมิใจไหม

คูสิ ในสังคมใดก็แล้วแต่ เขาทำสิ่งใดเขาอยากจะมีคนช่วยเหลือเจือจานเขาทั้งนั้น เราทำสิ่งใดล้มลุกคลุกคลาน อยากจะให้มันมีการอำนวยความสะดวกทั้งนั้น แล้วครูบา-อาจารย์ของเราท่านปฏิบัติมา ท่านก็ล้มลุกคลุกคลานมาอย่างนี้เหมือนกัน ถ้าล้มลุกคลุกคลานมาอย่างนี้ล้มลุกคลุกคลานแล้วให้มันเป็นความจริงขึ้นมา จากโลกสู่ธรรม จากความเป็นจริงของเรา เราปฏิบัติตามความเป็นจริง **ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม มันจะมีคุณธรรมในหัวใจ** ถ้ามีคุณธรรมในหัวใจ เราก็ทำของเราด้วยความมั่นคงของเรา

โลกธรรม ๘ เขาจะตดิฉินนินทา เขาจะพยายามทำให้เราหวั่นไหว แต่ถ้าเราไม่มีหลักมีเกณฑ์เราก็เชื่อเขา เพราะอะไร เพราะทุกคนจะบอกว่า “อ้าว! ก็เขาปฏิบัติแล้ว เขาปฏิบัติกัน คูสิ ถ้าเขาไม่เป็นอย่างจริงขึ้นมา ทำไมคนปฏิบัติของเขามากมายมหาศาล ใ้พวกเขาการปฏิบัติทุกซัๆ ยากๆ เหลือ ๒ คน เหลือ ๒”

คน ๒ คนก็ให้เป็น ๒ คนที่จริงเถอะ ใ้ของเขาจะมากมายขนาดไหน มันจากธรรมสู่โลก จากธรรมสู่โลกมันวิเคราะห์วิจจัย มันเอามาขยายความได้ทั้งนั้น จากธรรมสู่โลกก็ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง

แต่พวกเรากรรมฐาน ๒ คน พุดไม่ถูก “สมาธิทำอะไร อะไรเป็นสมาธิ เอ้! ปัญญาแก้ปัญหาอย่างไร” เราปฏิบัติไป ปฏิบัติ เห็นไหม เรียนรู้มากขนาดไหนวางไว้ ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางไว้ แล้วเราปฏิบัติของเรา

ถ้าจากธรรมสู่โลก ถ้าขยายความธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราก็ขยายความได้ เราขยายความได้แต่เราไม่รู้ เราซื้อสัตย์ เราซื้อสัตย์กับตัวตนของเรา เราจะเอาความจริงของเรา เราจะปฏิบัติของเราให้ได้ตามความจริงของเรา ถ้ามันยังไม่ได้ความสงบ เรายังไม่ได้ความสุข ยังไม่ได้ความจริง เรายังไม่พุด

แต่เมื่อใดถ้าจิตมันสงบแล้ว มีกำลังแล้ว เราจะพุด เราจะพุดถึงสมาธิทำแบบนี้ แล้วถ้าจิตมันจริงแล้ว ถ้ามันออกไปเห็นกาย เห็นเวทนาตามความจริง เราจะพุด เราจะพุดว่าถ้าเป็นภาวนามยปัญญาเป็นอย่างนี้ มันรู้มันเห็นจริงที่เกิดขึ้นมา เวลาจิตมันจับของมันได้ จับกาย จับ

เวทนา จับจิต จับธรรม แล้วถ้าปัญญามันเริ่มหมุน ธรรมจักรมันหมุน เราจะเห็นเลยนะ เห็นว่า เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธัมมจักขุ กับพระอัญญาโกณฑัญญะ สิ่งนั้น สิ่งนั้น ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงเอง

แต่เวลาเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา พอจิตมันเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง เรามาแยกแยะ เราจะเห็นเลย เราจะเห็นตามความเป็นจริงว่า สังขธรรม ธรรมจักร ที่มันเกิดขึ้นจากใจมันเป็นแบบนี้ ปัญญาที่เป็นภาวนามยปัญญาที่มันหมุน มันหมุนอย่างนี้ ถ้าปัญญามันหมุนขึ้นมา เห็นใหม่

คูสิ คนที่เขาทำอาหารขึ้นมา เขาต้องมีเตาของเขา เขาต้องมีเตาไฟ เขาต้องมีไฟ เขาต้องมีส่วนผสมของอาหาร เขาถึงทำอาหารออกมาเป็นถ้วยเป็นชามได้ ถ้าเขามีวัตถุดิบ เขาทำไม่เป็นมันก็เน่าเสีย ถ้าเขาไม่มีไฟมันก็สุกขึ้นมาไม่ได้

ไฟคือสมาธิ ตบะธรรม ถ้ามีตบะธรรม ถ้ามันมีสมาธิขึ้นมา มันมีปัญญาขึ้นมา ปัญญา มันคืออะไรละ มันคือจับกาย จับเวทนา จับจิต จับธรรม นั่นละวัตถุ วัตถุดิบที่เราจะประกอบเป็นอาหาร เราจะแยกแยะของเราขึ้นมา ถ้ามันแยกแยะขึ้นมา ธรรมจักรมันเกิด เวลาภาวนามยปัญญา ปัญญาที่มันเกิดขึ้นมันเกิดขึ้นอย่างนี้ ถ้ามันเกิดขึ้นอย่างนี้ เราพิจารณาไปแล้ว แล้วปัญญาเกิดขึ้นมา คูสิ ถ้าเขาทำอาหารขึ้นมา อาหารที่เขาจับใส่ภาชนะของเขา เขาลงหม้อลงไหของเขา ถ้ามันทำแล้วมันสุกขึ้นมา ถ้ามันผสมไม่เป็นมันก็ไม่อร่อย เราทำเอง เราก็กินเอง คนอื่นเขากินไม่ได้

นี่ไง พอพิจารณาไปแล้วมันปล่อย มันปล่อยมันยังไม่สมดุลของมัน เวลาธรรมจักรมันหมุน มันหมุนเข้าไป มันยังไม่สมดุล มันก็ไม่มรรคสามัคคี มันก็ไม่เป็นคุณธรรมขึ้นมา นี่เวลามันเป็นตทังคปหานัง เราฝึกเราหัดของเรา เราใช้ปัญญาของเรา ภาวนามยปัญญา ฝึกแล้วฝึกเล่า ทำแล้วทำเล่าขึ้นมา ให้มันเป็นจริงขึ้นมา พอมันสมดุลขึ้นมามันมีขณิมา-ปฏิบัติทาของมันเป็นพอดี มันรวมลง เห็นใหม่ เวลามันขาด กายเป็นกาย จิตเป็นจิต ทุกข์เป็นทุกข์

เวลาเราพูดกัน เราจะเอาธรรมเป็นโลก กายเป็นกาย จิตเป็นจิต ทุกข์เป็นทุกข์ มันก็ว่า “สักกายทิฐิ ๒๐ ชันด์ & ไม่ใช่เรา เราไม่ใช่ชันด์ & ชันด์ & ไม่ใช่ทุกข์ ทุกข์ไม่ใช่ชันด์ &” ทุกคนพูดได้ ท่องได้ทั้งนั้น แม้แต่เทปมันยังพูดได้เลย ในคอมพิวเตอร์มันก็พูดได้ แต่มันไม่มีชีวิต มันไม่มีผลรับรู้ มันไม่มีกิเลส มันไม่มีมาร เพราะเทปนะ เทป เทปมันไม่มีชีวิต แต่มันมีไฟมันก็หมุนหน่อย ถ้าไม่มีไฟไม่มีพลังงานมันก็ไปไม่ได้

นี่เหมือนกัน สิ่งนี้เทปมันก็พูดได้ คอมพิวเตอร์มันก็พูดได้ แต่หัวใจมันทุกข์ หัวใจมันทุกข์ เราปฏิบัติ เราซื้อสัตย์กับตัวเราเอง เราจะเอาใจของเรา ถ้ามันเป็น มันเป็นอย่างไร มันเป็นมันต้องมีเหตุมีปัจจัย ถ้ามีเหตุมีปัจจัย เราทำของเรานะ

จากโลกสู่ธรรมๆ ถ้าจิตเวลามันขาด อกุปปธรรม มันทิ้ง มันอึ้งนะ พอมันเป็นจริงขึ้นมาแล้วมันจะเข้าใจธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยความซาบซึ้ง

สพฺเพ ธมฺมา อนตฺตา ธรรมทั้งหลายที่เป็นอนัตตา ทุกอย่างนี้เป็นอนัตตา เราก็เคยเป็นแบบนั้น จับพลัดจับผลู สมาธิเดี่ยวทำได้ เดี่ยวทำไม่ได้ ปัญญา มันหมุนไปเดี่ยวมันก็เอียงข้าง ปัญญาใช้ภาวนาไปแล้วเดี่ยวมันก็ล้มลุกคลุกคลาน นี่อนัตตา **สพฺเพ ธมฺมา อนตฺตา** ธรรมทั้งหลาย ธรรมะเป็นธรรมชาติ มันเป็นอนัตตา สัจธรรม ธรรมะเป็นอนัตตา ธรรมะเป็นธรรมชาติ ก็จริงของมัน ก็จริงในวิธีการ จริงในวิญญะ มันก็เป็นอย่างนี้ ถ้าใครไม่รู้ไม่เห็นจริงมันก็ไม่จริง

แต่ถ้าใครรู้เห็นจริง เวลาจริง เวลาพิจารณาซ้ำ ตังคปหานมันปล่อยวางๆ เวลามันขาดล่ะ? มันขาดมันเป็นอนัตตาไหม? โสดาบันเป็นอนัตตาไหม?

โสดาบันไม่เป็นอนัตตาหรอก มันเป็นอกุปปธรรม อสุณนะที่จะไม่เสื่อมสภาพ สิ่งที่คงที่ตายตัวมันขัดแย้งกับธรรมชาติใหม่ ธรรมชาติมีอะไรบ้างที่มันคงที่ตายตัว ไม่มี แต่ถ้าเป็นอกุปปธรรมมันคงที่ตายตัว มันจะเหนือธรรมชาติใหม่ ถ้ามันเป็นจริง แล้วเรารู้เราเห็น แล้วเราเป็นนะ แล้วพอเราเป็นแล้วเห็นไหม

คูสิ ครูบาอาจารย์ท่านเวลาท่านปฏิบัติขึ้นมาแล้วจะไปพูดกับใครล่ะ ก็พูดกับอาจารย์ในพูดกับผู้รู้ไง แต่ถ้าไปพูดแล้ว ผู้รู้อย่างๆ อึ้งๆ แสดงว่าผู้รู้ไม่รู้จริงใจ แต่ถ้าผู้รู้ถ้ารู้จริง เวลาครูบาอาจารย์ท่านสนทนาธรรมกัน เขาวัดผลกันอย่างนี้ ถ้าเขาวัดผลกันอย่างนี้ ถ้าเป็นความจริงขึ้นมา ความจริงอันนั้นมันจะเป็นความจริง ถ้าเป็นความจริงขึ้นมาจากโลกสู่ธรรม เราก็มีคุณธรรมในใจ ถ้ามีคุณธรรมในใจอย่างนี้มันหวั่นไหวใหม่ จะสืลพตปราคมาสใหม่ จะลูบคลำใหม่

ไอ้คนที่ลูบคลำเพราะมันไม่รู้ใจ ไอ้คนที่ลูบคลำเพราะมันไม่รู้จริง มันก็ต้องลูบคลำเพราะสงสัย

แต่ถ้าคนรู้จริงมันไม่มีทางลูบคลำ มันจริงแท้แน่นอนในกลางหัวใจนั้น กลางหัวใจนั้นอกุปปธรรม แล้วจากโลกสู่ธรรม ในเมื่อพิจารณาอีก ๗ ชาติ แต่ในเมื่อจิตนี้เวียนว่ายตายเกิด มันก็ต้องทำสมาธิให้มากขึ้น เพราะก่อนหน้านั้นล้มลุกคลุกคลานมาตลอด เวลาปฏิบัติล้มลุกคลุกคลานมาตลอด ครูบาอาจารย์ท่านจะผ่านมาได้แต่ละองค์นะ ไม่ใช่ของง่ายๆ แต่มันก็ไม่สุดวิสัยของมนุษย์

เราก็เป็นมนุษย์คนหนึ่ง เราก็มีความตั้งใจเหมือนกัน ทำไมเราจะทำไม่ได้ เราก็ต้องมีความเพียร เติบจนกรม นั่งสมาธิภาวนา ด้วยความมุมานะของเรา ถ้ามีความมุมานะของเรา เราทำของเรา ถ้ามันจะผิดจะถูกก็เอา ก็ในเมื่อความเพียร ความวิริยะ ความอดุสสาหะ เราทำของเรา

มันจะผิดจะถูกมันก็จะสอนใจเรานี่แหละ มันจะผิดจะถูก ถ้ามันถูกมันก็รวมลง ถ้ามันไม่ถูก ไม่ถูกเพราะเหตุใด หาแง่มุมของเรา หาอุบายวิธีการ อย่าทำซ้ำซากอยู่อย่างนั้น

ถ้ามันทำขึ้นมาได้ความสงบขึ้นมา มันก็เป็นผลของเรา ถ้ามีผลขึ้นมา เห็นใหม่ ทำขึ้นไป จนมันมีคุณธรรมขึ้นมา ถ้ามีคุณธรรมขึ้นมา อันนี้มันเป็นประสบการณ์ ในเมื่อประสบการณ์มีอย่างนี้แล้ว ขั้นตอนต่อไปมันต้องทำได้ ทำได้ เห็นใหม่

การภาวนาที่ยากที่สุดคือการเริ่มต้น หย่าปากคอกที่จะเข้าไปสู่สังขาร ที่นี้พอขาดกระแส ถ้ากายเป็นกาย จิตเป็นจิต ทุกข์เป็นทุกข์ นี่ขาดกระแสแล้ว พอขาดกระแสขึ้นไปมันจะสาวเข้าไป ถ้าสาวเข้าไป ทำความสงบให้มากขึ้น พอมากขึ้นแล้วค้นคว้าหาให้ได้ หาให้ได้ ตรงไหน หาให้ได้ คุณสิ เวลาเราปฏิบัติขึ้นมา เวลาทำสมาธิขึ้นมา เราก็พยายามทำกิเลสให้พ้น ออกไปจากความเพ่งพ่านในหัวใจ มันก็เป็นสมณะ เวลามันวิปัสสนา เวลามันเห็นกาย มันวิปัสสนาไป อันนี้มันจะเป็นบทเรียน

จิตก็เหมือนกัน พอเราทำความสงบมากขึ้นไปแล้ว ถ้ามันจะไปจับกาย จับเวทนา จับจิต จับธรรม มันก็จับของมันอีก พอจับของมัน มันเห็นของมัน มันพิจารณาของมัน มันแยกแยะของมัน ด้วยปัญญาของมัน ด้วยมรรคญาณ ด้วยธรรมจักร ไม่ใช่แยกแยะด้วยธรรมเป็นโลกนะ ธรรมเป็นโลกมันเอาธรรมะเป็นตัวตั้ง แล้วก็คิดด้วยความพอใจของตัวเอง คิดด้วยความเห็นของตัวเอง นั่นเอาธรรมมาเป็นโลก

แต่ถ้าเราจะเอาโลกเป็นธรรม โลกก็คือเรา โลกก็คือความฟุ้งซ่าน โลกก็คือการทำแล้วจับพลัดจับผลู โลกคือความมั่งง่าย โลกคือทำแล้วมันไม่ได้ผล จับแล้วพิจารณาซ้ำๆ จากโลกๆ พิจารณาซ้ำๆ แล้วสิ่งที่เราพิจารณาซ้ำๆ มันเป็นการยืนยัน เป็นการยืนยันว่าเราได้แยกได้แยะสิ่งติดขัดติดข้องในหัวใจ มันจะแยกแยะของมันออก มันก็วาง ปล่อยวาง ปล่อยวางก็ตึงคปทาน แล้วเล่ห์กลมันก็เยะขึ้น มันก็พลิกแพลงของมันไป เราตามไม่ทัน ตามไม่ทันเพราะเราเคยผิดพลาดมา ตั้งแต่ปฏิบัติมาเริ่มต้นมันหลอกลวงมา จนล้มลุกคลุกคลานมาขนาดไหน นั่นนะมายาของกิเลสมัน เวลาเราจะต่อสู้กับมัน เห็นใหม่ นี่เห็นหน้ามัน

คนจะชำระล้างกิเลสต้องเห็นกิเลส ต้องรู้จักกิเลส ถ้าคนไม่รู้จักกิเลสมันจะไปฆ่ากิเลสได้อย่างไร ถ้ามันจับมันมีความรู้สึกมันสะเทือนใจ ถ้ามันพอใจ มันทำได้แล้วมันก็พอใจของมัน แต่ถ้าทำไป ฟาดฟันมันแล้ว ชำระล้างมัน เวลามันปล่อยวางไป โอ้โฮโย! รสชาติมันแตกต่างกัน

เวลากิเลสมันให้ผลขึ้นมามันหลอกจนหัวปั่นเลย เสร็จแล้วพอสรุปขึ้นมาคือไม่ได้อะไรเลย แต่ถ้าเราใช้ปัญญาแยกแยะมันไป มันปล่อยวางไปแล้ว ผลของมันก็คือความว่าง ความสุข ความสงบ ความระงับ กิเลสมันยุบยอบลงๆ ทำแล้วทำเล่า ทำแล้วทำเล่า เวลามันขาด โลกนี้

ราบหมดเลยนะ แล้วใครเป็นคนรู้ ก็เลสมันอยู่กับใจดวงใด ใจดวงนั้นเป็นผู้รู้ เวลามันราบ มันราบออกจากหัวใจดวงนั้น ไม่มีสิ่งใดเป็นจุดเป็นต่อม เป็นลุ่มเป็นดอนบนหัวใจนั้นเลย ขาดหมดว่างหมด สุขหมด แล้วทำอย่างไรต่อ

นี่ไง นี่จากธรรมสู่โลกไง ทำอยู่อย่างนี้ อยู่อย่างนี้มันก็ยังเกิด เห็นใหม่ ถ้าทำความสงบให้มากขึ้น พอมากขึ้นมันก็จะเข้าสู่มหาสติ มหาปัญญา พอมันไปจับกามราคะ จับกามราคะเป็นอสุภะถ้ามันจับได้ ถ้าจับไม่ได้มันก็ล้มลุกคลุกคลานอยู่อย่างนั้น ต้องมีครูบาอาจารย์คอยชักคอยนำ

ถ้าไม่มีครูบาอาจารย์ วิทยุวิมานะมันจะบอกว่า “ฉันรู้ ฉันเก่ง ฉันแน่ นี่คือนิพพาน” นิพพานเพราะว่าเขาธรรมมาเป็นโลก เขาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามายืนยันกับใจของเรา เขาสั่งธรรมที่มันมีอยู่แล้วมาอ้างอิงไง นี่กิเลสมันบังเงา

แต่ถ้ามีครูบาอาจารย์นะ ท่านจะคอยบอก คอยสอน คอยชี้แนะ แล้วเรามีสติมีปัญญาด้วยนะ แล้วถ้ามันจับได้มันสะเทือนเลื่อนลั่นนะ เวลาจับกิเลสแต่ละตัว จับหลานมันเอามาพิสูจน์ก็ยังยากพอสมควรแล้ว แล้วไปจับลูกมัน ใสนี้จะไปจับพ่อแม่ พ่อแม่ยังมีวิทยุวิมานะมีเล่ห์มีกล ใ้อโฮ! การขุดคุ้ยหากิเลสไม่ใช่ของง่าย ๆ การจะเจอหน้ามัน ดุสิ คนที่เขาคิดโกงกัน เขาหนีหนี เขาจะไม่ให้มึงเห็นหน้าเลย ใสนี้มันมีอำนาจเหนือในใจ มันครอบงำหัวใจนี้มาเป็นที่อยู่อาศัยของมัน มันจะให้เห็นหน้ามัน ให้เห็นร่องรอยมัน เป็นไปไม่ได้เลย

แต่ด้วยคุณธรรม ด้วยศีลธรรม ด้วยความเพียรชอบ ด้วยคุณงามความดีของเรา จากโลกสู่ธรรมๆ ด้วยความขยันหมั่นเพียร มันมีคุณธรรมคอยบอกเคล็ดแล้วมันจับได้ พอจับได้มันสะเทือนเลื่อนลั่น พิจารณาซ้ำพิจารณาซาก มหาสติ มหาปัญญานะ เวลามันสู้กัน ต่อสู้กัน ใ้อโฮ! มหาศาลเลย นี่จากโลกสู่ธรรม

ถ้าสู่ธรรม พิจารณาแยกแยะ เล่ห์กลนี้หน้าป่า พิจารณาตรงไหนมากก็ไม่ทุกข์ยากเท่าตรงนี้ ตรงนี้ทุกข์ยากมาก ทำอย่างไรก็ผิด ทำอย่างไรก็ล้มลุกคลุกคลาน ทำอย่างไรก็เหลวไหล ขนาดเต็มทีนะ เราก็เต็มทีของเรา เราก็สู้ของเรานี้แหละ แต่มันเต็มที ลื่นลุ่มหกลุ่ม มันพลิกมันแพลงเหมือนคนหาบของไปบนเลน มันไปไหนไม่รอดเลยละ ล้มลุกคลุกคลานอยู่อย่างนั้น แต่ก็สู้ไม่ถอยๆ สู้มันอยู่อย่างนั้นแหละ สู้ด้วยปัญญา สู้ด้วยมหาสติ มหาปัญญา ไม่ใช่สู้ด้วยนอนจนนะ ไม่ใช่สู้ให้กิเลสมันช้ำหัวนะ สู้มัน แต่กิเลสเป็นแบบนี้

ทำบ่อยครั้งเข้า พิจารณาซ้ำๆ ซากๆ สู้กับมัน เล่ห์กลมันเปลี่ยนทุกวัน เล่ห์กลมันพลิกแพลงตลอดเวลา จนถึงที่สุดถ้ามันถอยร่น เพราะกำลังมากขึ้นแล้ว พอมากขึ้นมันก็ตามทัน พิจารณาได้มันก็ปล่อยของมัน ละเอียดขึ้น มากขึ้น เร็วขึ้น ซ้ำไปแล้วซ้ำแล้วซ้ำเล่า เล่ห์กลมัน

มหาศาล ถึงที่สุดมันไปทำลายกันกลางหัวใจนั้นนะ ทำลายแล้วยังมีส่วนเหลือ พิจารณา ต่อเนื่องกันไปจนถึงว่างหมด

จากโลกนะ จากโลกนะ ถ้าจากธรรมมามันล้มลุกคดुकคลาน จากธรรมมาสู่โลกมีแต่ของปลอม จากธรรมมาสู่โลกมันเอาธรรมะมาอ้างอิง เอาธรรมครูบาอาจารย์มาอ้างอิง แต่นี้จากโลกสู่ธรรม ไม่ใช่จากธรรมสู่โลก

ถ้าจากโลกสู่ธรรม โลกคือโลกทัศน์ โลกก็คือเรา ถึงที่สุดแล้วจะเข้าไปสู่ภวาสวะ จะเข้าไปสู่ปฏิสนธิจิต จะเข้าไปสู่จิตเดิมแท้ที่ผ่องใส ไม่มีใครรู้ใครเห็นมันหรอก ไม่มีใครรู้ใครเห็นตัวเราเอง ไม่มีใครรู้ใครเห็นถึงอวิชชา ตัวพอมัน ตัวเจ้าวัฏจักรจับไม่ได้เลยละ แต่ถ้าเป็นอรหัตตมรรคเข้าไปจับมันได้ ถ้าจับได้แล้วใช้ปัญญา ปัญญาไม่ใช่ปัญญาอย่างที่เรารู้

ถ้าเป็นมหาสติ มหาปัญญา มันรุนแรงมาก น้ำป่า แต่นี่มันเป็นเรื่องนโยบายอย่างเดียว มันเป็นเรื่องการครอบงำ ไม่ใช่เรื่องกำลัง จิตเดิมแท้ที่ผ่องใส เดียวก็ผ่องใส เดียวก็เศร้าหมอง มันละเอียดจนไม่รู้มันเป็นสุขเป็นทุกข์อย่างไร ไม่รู้ แต่มันละเอียด มันเป็นไฟสุ่มซอน ถึงจะจับได้ จับได้แล้วมันต้องใช้ปัญญาญาณ ปัญญาอย่างอื่นไปทำสิ่งนี้ให้ฟังไม่ได้ ปัญญาญาณเข้าไปถึงจับต้องอันนี้ แล้วมัลลย์ถึงถึงเป็นกลาง ทำลายกันเอง ทำลายภวาสวะ ทำลายภพ จากโลกสู่ธรรมโดยสมบูรณ์เป็นสังฆธรรม

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมแบบนี้ เทศนามา เทศนาว่าการวางธรรมวินัยนี้ไว้เพื่อความมั่นคงของบริษัท ๔ แล้วก็ในวันนี้อีกเหมือนกันที่องค์-สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพาน วันวิสาขบูชา วันเกิด วันตรัสรู้ และวันปรินิพพานขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เราเป็นลูกศิษย์ เราเป็นศากยบุตรพุทธชินนรต เราเป็นบริษัท ๔ เราจะต้องปฏิบัติบูชา เราจะปฏิบัติบูชาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเพื่อให้หัวใจของเราเป็นธรรม เอวัง